

Radosna MISIJSKI LIST vijest

Burna povijest

Božićna misija u Amazoniji

Isplovimo na pučinu!

Apostolat molitve

Molimo da u svakoj kulturi budu priznati dostojanstvo i vrijednost žena te da prestanu diskriminacije kojih su žene žrtve u različitim dijelovima svijeta.

Sadržaj

Uvodnik	Poniznost u prve redove	3
U središtu	„Nađi vremena za igru, to je tajna vječne mladosti“ (sv. Majka Terezija).....	4
Iz života naših misionara	Burna povijest.....	6
	Božićna misija u Amazoniji	8
	Isplovimo na pučinu!	10
Intervju	Razgovor s Antom Čaljkušićem	11
Apostolat molitve	Apostolat molitve za travanj 2024.	14
Aktualnosti	Godišnja skupština Nacionalnog vijeća papinskih misijskih djela u BiH.....	15
	Župa Orašje misijski aktivna.....	16
	Godišnja skupština Nacionalnog vijeća papinskih misijskih djela u RH.....	17
	Scenski prikaz muke Kristove	18
Životni put jednog misionara	Budimo vjerni Isusu	19
	Ublažujem bijedu	20
Svi su misionari	„La Verna“ – dostojanstven život do kraja.....	21

Impressum **Izdavači:** Nacionalne uprave Papinskih misijskih djela u Republici Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini
Glavna urednica: s. Ivana Margarín, FDC; **Zamjenik glavne urednice:** mons. Luka Tunjić
Godišnja pretplata: Hrvatska 15 €; Bosna i Hercegovina 24 KM; europske zemlje 30 EUR; Australija 40 AUD; Amerika 40 USD; Kanada 40 CAD
Tisak: MMV-94 d.o.o.; ISSN 1331-1204

Darove za različite misijske namjene i pretplatu *Radosne vijesti* možete slati na adrese i račune:

NACIONALNA UPRAVA PMD RH
Ksaverska cesta 12a, HR - 10000 ZAGREB
Tel. 00385/1/5635-055
E-mail: missio.croatia@misije.hr
web: www.misije.hr

Žiro račun:
Zagrebačka banka d.d., Zagreb
IBAN HR632360001101542876
SWIFT CODE: ZABAHR2X
Navesti svrhu uplate

NACIONALNA UPRAVA PMD BiH
Kaptol 32, BiH - 71000 SARAJEVO
Tel./fax: 00387/33/667-889
E-mail: missio.bih@bih.net.ba
web: www.missio.ba

Račun u konvertibilnim markama:
UniCredit Bank d.d.
Račun primatelja: 3383202200897320
Navesti svrhu uplate

Devizni račun:
UniCredit Bank d.d.
IBAN: BA393383204893626147
SWIFT CODE: UNCRBA22; No. 48-32-936261
Navesti svrhu uplate

Piše mons. Luka Tunjić

Poniznost u prve redove

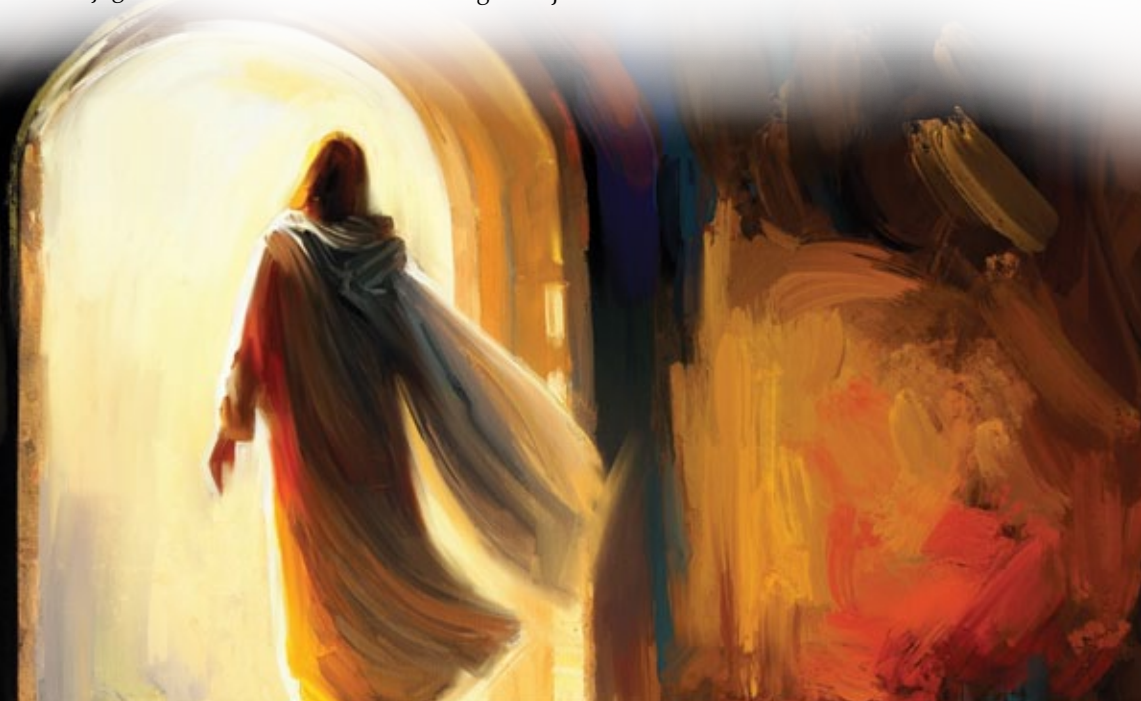
Poznato je da se Isus često koristio slikama i prisposobama iz svakodnevnog života. Zasigurno jedna od najljepših je ova: „Promatrajući kako uzvanici biraju prva mjesta, kaza im prisposobu. Kad te tko pozove na svadbu, ne sjedaj na prvo mjesto da ne bi možda bio pozvan koji časniji od tebe, te ne dođe onaj koji je pozvao tebe i njega i ne rekne ti: ‘Ustupi mjesto ovome.’ Tada ćeš, postideš, morati zauzeti posljednje mjesto. Nego kad budeš pozvan, idi i sjedni na posljednje mjesto pa, kada dođe onaj koji te pozvao, da ti rekne: ‘Prijatelju, pomakni se naviše!’ Bit će ti to tada na čast pred svim susolnicima, jer svaki koji se uzvisuje, bit će ponižen, a koji se ponizuje, bit će uzvišen.“ (Lk 14, 7 – 11)

Isus je izrekao tu prisposobu promatrajući uzvanike koji su dolazili u različitim prigodama na ručkove i laktašili se za prva mjesta. Očekivali bismo da su nas te Isusove riječi osvjestile o opasnosti guranja u prve redove, odnosno o sebičnosti i oholosti. Međutim, stječe se dojam da je ta Isusova prisposoba aktualnija danas nego kad je izrečena. Iza želje za prvim redovima krije se želja za čašću, vlašću, uživanjem, posjedovanjem... Nažalost, najčešće se ne biraju sredstva ni način da se postigne cilj. Svijet postaje velika arena, u kojoj pobjeđuju moćnici, a žrtve su svi, pogotovo oni koji nisu u prvom redu, odnosno oni koji su u zadnjim redovima. Što niži red, to veća žrtva i lakši plijen. Konačni rezultat laktašenja i guranja u prve redove manjina je moćnih i bogatih, a većina siromašnih, koji ne bi mogli „normalno“ živjeti bez kredita, koje im pak omogućuju upravo elite iz prvih redova. Elite imaju svoju religiju i svoje bogove ili, bolje rečeno, oni su suvremeni bogovi. Zaboravili su da su stvoreni i da je sve što imaju darovano, a darovano se treba dijeliti. Oni stvaraju i primaju, ali ne dijele i ne daruju.

Isus iz Nazareta, pravi Bog i pravi čovjek, jedina je i istinska elita. Za one koji žele biti u njegovu elitnom druš-

tvu kaže: „Ja Riječ Očeva rodio sam se u štalici, živio sam u običnoj radničkoj obitelji, naučavao sam među običnim i jednostavnim ljudima, carinicima, grešnicima, prezrenima... Oko sebe sam okupio obične ljude ribare, umro među zločincima sramotom smrću na križu. Ja Riječ Očeva izabrao sam zadnje mjesto. Ni apostoli nisu bili pošteđeni guranja u prve redove i želje za prvim mjestom.“ (Usp. Lk 22, 24 – 30.) Isus im odgovara pranjem nogu i riječima: „Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih.“ (Iv 13, 15) Isus mijenja način ponašanja i sustav vrijednosti. Zapravo, on je sam ta promjena. Njegovo rođenje, njegov silazak među nas ljude čin je najveće poniznosti i ljubavi. Cijeli njegov život bio je pranje nogu, život za odbačene, bolesne, slabe, grešne, one na rubu svijeta i društva. Stalnim pranjem nogu čisti nas od prvih redova, egoizma i oholosti, a odijeva u poniznost, služenje i ljubav. Isus nas poziva da slijedimo njegovu dinamiku poniznosti i ljubavi. Odgovoriti mu ne možemo bez vjere, a vjere i ljubavi nema bez spremnosti ponizno služiti. Prezahtjevno je to za nas, zato se najradije o tome šuti ili eventualno ponešto kaže i napiše, a malo ili nimalo živi. Poniznost je prestala biti krepost, a tumači se, nažalost, kao naša slabost i lažna skromnost. Teško je bilo što ozbiljno i odgovorno napraviti bez odgovora na ovih nekoliko pitanja: Kako se ohrabriti na promjenu bez poniznosti, čemu se nadati bez poniznosti, kako Isusa slijediti bez poniznosti, kako ljubiti i vjerovati bez poniznosti, kako misijski disati i osjećati bez ponizna duha? Na koncu, kako provesti korizmu bez poniznosti te kako dočekati i proslaviti Uskrs bez poniznosti?

Molimo neka nam uskrsli Isus podari krepost poniznosti, koja će prve redove zamijeniti služenjem i ljubavlju, koja će ojačati našu nadu i dati nam snagu da ujedinito svoje želje, misli, osjećaje i djela s Isusovima. U tom duhu neka je svima sretan i blagoslovljen Uskrs!

„Nađi vremena za igru, to je tajna vječne mladosti“

(Sveta Majka Terezija)

Igra je najvažniji posao! Mnogoj djeci diljem svijeta puno toga nije dostupno, pa tako nemaju ni igračke. Međutim, djeca su domišljata i kreativna. Nekoliko bobica utisnutih u koru banane je mobitel, a lutka od kore stabla banane ima i malenu bebu na leđima, kao što je ovdje svakodnevica da majke ili djeca nose bebe na taj način. Mi stariji sjećamo se kolačića od blata, neumorna kotrljanja starog kotača i još raznih drugih igara kojima smo se kao djeca zabavljali. Današnja djeca imaju neke nove igre i mnoga nikada ne će napraviti ni jedan kolačić od blata.

Neka nam igra djece na ovim fotografijama bude poticaj da nikada ne zaboravimo stvarati, igrati se i ne budemo opterećeni onime što nemamo, već da maksimalno iskoristimo i budemo zahvalni na onome što imamo.

„Igra s djecom vrlo je važna.
Roditelji, kad se znaju igrati
s djecom, čine vrlo veliku stvar.“
(Papa Franjo)

Igra je zdrava jer potiče kreativnost i rješavanje problema, a djetinjstvo bez igre je nezamislivo. Međutim, djeca danas imaju puno aktivnosti, ali premalo se igraju.

Zašto je igra važna?

- Igra predstavlja vrata k učenju.
- Igra budi maštu i pomaže u rješavanju problema.
- Igra potiče radoznalost, koja vodi do kreativnosti.
- Igra je protuotrov za osamljenost.
- Igra nas podsjeća da nismo sami na svijetu.
- Igra smanjuje strah i stres.
- Igra potiče radost.

Djeca na raznim stranama svijeta imaju isti san, da se igraju cijeli dan! Važno je djeci vratiti vjeru, darovati ljubav, probuditi u djeci nadu, omogućiti im znanje i ne prekidati ih u igri – to je ono što svako dijete treba!

11. travnja obilježava se Svjetski dan društvenih igara. Društvene igre polako padaju u zaborav jer su djeca danas previše okupirana raznim elektroničkim napravama koje posjeduju. Međutim, igranje društvenih igara iznimno je važno jer tako djeca uče veseliti se, ali i gubiti, a također vježbaju komunikaciju i potaknuta su na razmišljanje. No ono najvažnije, druže se i zabavljaju u dobrom društvu – jer igra nikada ne umara!

Sveti Ivan Bosco najpoznatiji je po osnivanju salezijanaca, družbe osobito posvećene odgoju mladih. Uspješno je odgajao igrom, jer je znao koliko je igra važna u razvoju svake mlade osobe.

Igrajući se, djeca uče o sebi i svijetu koji ih okružuje. Stoga je igra odličan medij da bi se preveniralo ili pomoglo djetetu u socio-emocionalnim teškoćama.

Svjesni važnosti igre, željeli smo pripremiti nešto vrijedno za obitelji s djecom i mlade. Stoga smo kreirali set kreativnih društvenih igara pod nazivom VESELI KILOMETRI.

VESELI KILOMETRI povezuju, donose radost, tjeraju dosadu, grade zajedništvo, potiču dobro u svakom čovjeku, razvijaju osjetljivost za potrebite i pomažu upoznati pravi smisao kršćanske vjere i ljubavi. Plod su suradnje ravnateljstva Papinskih misijskih djela u Republici Hrvatskoj i Ureda Hrvatske biskupske konferencije za život i

obitelj. Željeli smo prirediti materijal koji će biti koristan obiteljima, ali i pomoći prikupljanju novčanih sredstava za nabavu misijskih vozila hrvatskim misionarima u svijetu u sklopu Akcije MIVA (*Misijska vozila*).

Sastoje se od dva seta kartica: osnovnoga i misijskoga. Ukupno je riječ o 24 kartice A5 formata, s 36 različitih igara. Osnovni set prikazuje naše hrvatske obitelji koje u misijskom setu idu ususret obiteljima iz misija diljem svijeta. Misijski set zato i u sadržaju ima misijske elemente, nastojeći nas ohrabriti na taj susret. Susret s misijskim obiteljima događa se već sada, jer nabavom VESELIH KILOMETARA pridonosite kupnji toliko potrebnih misijskih vozila, a dodatno će se produbiti dok budete koristili kartice.

VESELI KILOMETRI zamišljeni su tako da nisu potrebna nikakva dodatna pomagala. Potrebno je samo ponijeti vrećicu s karticama, izvući jednu po želji i ući u svijet igre i veselja.

Tema su VESELIH KILOMETARA plodovi Duha Svetoga, koji su nam nadahnuće i vodilja za život: ljubav, radost, mir, strpljivost, velikodušnost, uslužnost, dobrota, krotkost, vjernost, blagost, uzdržljivost, čistoća. Aktivnosti na svakoj kartici podijeljene su na nekoliko rubrika: *Razmišljamo*, *Učimo*, *Igramo se*, *Djelujemo* i *Molimo*, da bi korištenje bilo jednostavnije i zabavnije. Ponudeni sadržaj uvodi u misijski svijet i otvara vidike za stvarnost lju-

di u misijskim zemljama te poziva na zajedničko razmišljanje, učenje, igranje, konkretno djelovanje i molitvu.

Kreativni tim koji je radio na pripremi VESELIH KILOMETARA pazio je na brojne detalje te je izrada ambalaže u obliku platnenih vrećica povjerena štitičenicima Centra za inkluzivnu podršku i zapošljavanje „Inpromo“, iz Labina. Marljive ruke osoba s invaliditetom s puno radosti i ljubavi, uz pomoć volontera, šivale su platnene vrećice. Tom vrstom ambalaže željeli smo skrenuti pozornost na važnost čuvanja prirode koja nam je darovana. Dodatni je materijal VESELIH KILOMETARA ilustrirana knjižica koja sadrži upute za korištenje, priču o plodovima Duha Svetoga, malu školu molitve te upoznavanje *Misijske krunice*, kao i priču o poznatim svetcima zaštitnicima misija i njihove molitve. U knjižici se nalazi i priča o misijskom djelovanju, koja potiče na promišljanje i djelovanje.

Vjerujemo da će VESELI KILOMETRI pomoći u uspostavljanju boljih odnosa, poticati razvoj kreativnosti, jezičnih i socijalnih vještina, kritičkog razmišljanja, samopouzdanja i samopoštovanja, koncentracije i strpljenja. To nije samo igra, već je i vrijedan sadržaj za rad s protivprničima i krizmanicima.

Želite li naručiti VESELE KILOMETRE i razveseliti svoju obitelj ili prijatelje, a u isto vrijeme pomoći našim misionarima i misionarkama, javite nam se!

PAPINSKA MISIJSKA DJELA U RH

Ksaverska cesta 12 a, HR – 10000 ZAGREB
Tel.: 00385/1/5635-055
missio.croatia@misije.hr
www.misije.hr
facebook.com/missioHR
instagram.com/misije.hr

PAPINSKA MISIJSKA DJELA U BiH

Kaptol 32, 71 000 Sarajevo
missio.bih@bih.net.ba
www.missio.ba
facebook.com/missioBiH
instagram.com/missio.ba

Zašto je igra važna za razvoj djece

Dijete od rođenja istražuje svijet i otkriva svoje mogućnosti. Igra je primaran način učenja o sebi, drugima i okolini; univerzalna je, svoj djeci poznata, instinktivna te bitan dio odrastanja i formiranja osobnosti. Djetinjstvo je bez igre i druženja s prijateljima nezamislivo.

Predškolsko dijete većinu vremena provodi u igri, a razvoj, učenje i rad bit će uspješniji ako se odvijaju uz igru ili sadrže elemente igre. Igrajući se, dijete uči, razvija se, otkriva sebe i svijet po pokušajima i pogreškama, eksperimentiranjem s različitim materijalima, zvukovima, sredstvima, istraživačkim i drugim načinima, igranjem uloga. U igri dijete razvija osjećaj sigurnosti, samostalnosti, samokontrole, kompetencije i razvija vještine na svim područjima (motoričke, emocionalne, kognitivne, socijalne i govorne vještine) te jača samopouzdanje. Nije dovoljno da dijete samo promatra i sluša, već i samo treba otkrivati i istraživati, tako da dodirne, rastavi, sastavi, pomiriše i isproba, jer time zadovoljava svoju znatiželju, ali i doživljajima

potiče razmišljanje i zaključivanja, što je temelj intelektualnog razvitka.

Motoričke vještine uključuju jačanje koordinacije pokreta, finu i grubu motoriku. Stječu se motoričkim aktivnostima kao što su puzanje, trčanje, skakanje, penjanje, provlačenje, bacanje, udaranje lopte, balansiranje...

Emocionalne vještine stječu se osjećanjem zadovoljstva/ugode koju igra pruža, povezivanjem s drugim osobama, građenjem/učenjem osjećaja i njihova primjerenog izražavanja igranjem različitih uloga.

Kognitivne vještine uključuju razvoj kritičkog razmišljanja, povezivanje uzroka i posljedice, zaključivanje, poticanje mašte i rješavanje problema te kreativnosti (pretvaranjem i igranjem uloga dijete otkriva koje svijet sve mogućnosti i prigode pruža).

Socijalne vještine stječu se tako što dijete igrom uči kako pratiti smjer igre, poštovati pravila, čekati svoj red, surađivati, dijeliti, razvija odnose prvo s roditeljima, braćom, sestrama, prijateljima, što sve pridonosi kasnije uspješnoj socijalnoj interakciji i stvaranju prijateljstva.

Samopouzdanje je vrlo važno za kasniji razvoj, a raste dok dijete otkriva, gradi, zaključuje, rješava probleme i ostvaruje ciljeve.

Što trebamo znati o dječjoj igri?

- Uz igru djeca uče bolje.
- Igra priprema djecu za učenje u školi.
- Igra je zdrava – jača koordinaciju pokreta i stimulira mozak (potiče kreativnost i rješavanje problema).
- Igra uči djecu novim stvarima i jača samopouzdanje.
- Igra je pravo djeteta (prema *Konvenciji o dječjim pravima*).
- Socijalne vještine koje uče igrajući se pomažu djeci kasnije u socijalnim interakcijama i novim prijateljstvima.
- Igra omogućuje kontekst u kojem roditelji uče dijete primjerenu ponašanja, pravilima ponašanja, društvenim pravilima zajednice, odnosu prema drugima.

Dora Kralj, prof.
socijalni pedagog, Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba
<https://www.poliklinika-djeca.hr/aktualno/teme/zasto-je-igra-vazna-za-razvoj-djece/>

DR KONGO
– S. Mirabilis Višić

Burna povijest

Rekli smo da je evanđelje radosna vijest i da ta radosna vijest dolazi od svakog bića pod nebom, ali svakomu na specifičan način i u specifičnom trenutku. Što bi na to rekli mali narodi koji se diče četrnaestim stoljećem otkad su primili Krista, upoznali ga, zavoljeli, sklapali s njim saveze tijekom duge povijesti? I nije vrijeme za oholost niti da bi se druge gledalo s visoka. Svatko u svoje vrijeme. Ova zemlja gdje živimo i radimo, Kongo – Zair, imala je zaista burnu povijest. Potlačena, pogažena, „prokleta bogata“ i svima je spoticaj, svi se jamče za otimačinu. Pa onda ratovi, pa opet ratovi, koji ne znaju završiti... A gdje se dva slona tuku, najprije stradava trava. Svi to znamo, svi ponavljamo, ali razlozi imućnih uvijek pobjeđuju, prevladaju sve drugo.

Ali ima i lijepih stvari, vrlo lijepih. To je zemlja gdje je pred jedno stoljeće i nešto više zaređen prvi Afrikanac za svećenika. Zvao se Stephan Kaoze. Naravno, računamo na drugu evangelizaciju, jer je prva, u 14. stoljeću, ugušena najviše malarijom i ostalim tropskim bolestima, kojima tada nisu bili otkriveni adekvatni lijekovi. Tad su franjevci kapucini odigrali veliku ulogu, samo su njihovi trudovi najčešće zaliveni ne proljevanjem krvi, nego preranom smrću zbog uboda komarca ili muhe cece. Dakle, to je čudnovato u kojoj mjeri se kršćanstvo rascvjetalo. Svećenik zaređen 1917. godine, a rođen pred kraj 19. stoljeća, pisac, filozof, mislilac, intelektualac, u toj zemlji koja danas broji 48 biskupija i svi su biskupi domaći sinovi, već odavna. To se događalo na teritoriju u nama susjednoj crkvenoj pokrajini Kalemie Kirungu. To je čudnovati rast sjemena, umnožavanje na ne znamo koju potenciju.

Istina je, svatko ima svoje proljeće, ali i zimu. Mi smo godine 1974. prispjele u ovu zemlju, gdje je sve trebalo krenuti od početka. I navje-

štenje onima koji su bili animisti, ali ne mnogobošci. Oni imaju svojega jednog Boga Nyamuzinda, koji je stvorio svijet, povukao se daleko i duhovi mu prinose darove da ne učini zlo svojim podanicima. Selo u koje smo došli bilo je daleko od grada, od civilizacije, od svega onoga što mi nazivamo napredak.

Živjeli su oni u miru sa svima, obrađivali ono malo škrte zemlje, koja nije bila nimalo podatna. U jednom od arhiva nalazimo da je jednom u posjet naišao bijeli čovjek. Nije prispio do sela, nego ga je trebalo otići posjetiti u susjednu pokrajinu. Godine 1903. poglavica Mwaza iz plemena Baši odlučio je da će ga posjetiti i ispričati mu situaciju svojeg naroda te ga pozvati da sljedeći put predvidi posjet njegovu kraljevstvu. Pokrajina nije bila predaleko, ali su klimatski uvjeti bili sasvim drugačiji. Ekspedicija je otišla, susreli su bijelog čovjeka, dali mu predviđene darove i molbu da navrati sljedeći put. Nažalost, na povratku, poglavica se razboli i umre. Zaključak je bio: nije se dobro susretati s bijelcima. Nakon toga su došli Arapi, htjeli im nametnuti islam, ali protjerali su ih kad su vidjeli da odvođe roblje. Mnogo godina poslije u jednom našem selu ljudi su se probudili noću, uzeli prase i stavili ga u džamiju, a to je način da bez ratovanja kažeš svojemu susjedu da nije dobrodošao.

Sve ima svoje zašto. U sva ta previranja, prevrtanja dolazi Krist i nastani se među nama. Misionar Joseph, svećenik kongregacije afričkih misionara ili bijeli otac, mlad, tek s dvije godine misništva, stiže umoran od daleka puta. Dolazi k poglavici sela i pita ga da mu dadne gdje će prenoćiti, jer vidi da je njegov narod miroljubiv. Poglavica sela, da mu iskaže svoju dobrodošlicu, jer takav je običaj u miroljubivosti, pokaže mu brježuljak Lukanandu i kaže mu: „Budi

tu, to je tvoje.“ Bilo je to 1906. godine. Joseph je zahvalio, popeo se na brježuljak, posadio križ Kristov, rekavši mu: „Odsad se ti brini za ovaj narod, budi njihov kralj.“ Ubrzo nakon toga obolio je teško, od cerebralne malarije, i umro. U međuvremenu imao je vremena i hrabrosti da napiše ovu rečenicu, svoju duhovnu oporuku: „Znam da umirem, ali neka moj grob bude kamen temeljac za kršćanstvo u ovoj pokrajini Kivu.“ I bi tomu tako. Nekoliko desetljeća poslije Gospodin je dopustio da i mi možemo biti dio onih kojih će tomu narodu naviještati dobru, radosnu vijest. Mi kćeri i sinovi siromaška iz Asiza. Naime, mi smo u taj i takav narod prispjeli 1974. godine i sad smo u pedesetoj, jubilarnoj godini djelovanja.

Sigurno je, kad se gleda unatrag, onda se glasno i jasno vidi da je Bog taj koji se brine da njegovo sjeme raste, klija, napreduje. Od osnutka Župe Luhwinja već su nastale tri, a to znači da sjeme ne samo da raste, nego da i donosi rod, daje plodove. A od jedne male redovničke zajednice sada ih imamo pet. Nije to razlog da se hvalimo, da se uzoholimo. To je prigoda zahvaliti Gospodinu za svaki dan, za svaki život, za svako dobro djelo. Isto tako preispitati se što nije bilo dobro u cijelom tom tijeku događaja. Možda je bilo klasova koji nisu uspjeli dozreti, čak se skršili, umorili se od preteških životnih nedaća.

Trenutačno nas je školskih sestara franjevka Krista Kralja u misiji 36 redovnica, tri novakinje i 12 kandidatkinja. Živimo u pet zajednica. Od tog su četiri u istoj nadbiskupiji, Bukavu, a peta je u Ugandi, zemlji ugandskih mučenika. Svatko naviješta na svoj način, netko krvlju, a drugi riječima i djelima. Molimo vas da molite za nas, da možemo nastaviti naviještati ime njegovo dokle god on to bude htio.

Neka vas on blagoslovi i dadne vam sve svoje milosti uskrslod Gospodina!

Božićna misija u Amazoniji

BRAZIL
– O. Milan Knezović, SVD

Drage sestre i braćo u Kristu i dragi čitatelji Radosne vijesti, blagoslovljen vam i sretan Uskrs! Nakon korizmene priprave od 40 dana proslavili smo Uskrsnuće Gospodinovo, najveći i najvažniji blagdan naše kršćanske vjere. Uskrs je srce radosne vijesti evanđelja i razlog sve naše vjerničke radosti i nade. Taj pashalni misterij srce je euharistije i svih svetih sakramenata. Od uskrsnog bdjenja do Pedesetnice (Duhova) naša liturgija tijekom 50 dana uskrsnog vremena slavi i živi vazmeno otajstvo.

Vazmeno svjetlo objavljuje nam puninu Isusove otkupiteljske misije, kao glavni razlog otajstva Isusova utjelovljenja, koje slavimo u božićno vrijeme. Misterij Božića i misterij Uskrsa jedinstvena su cjelina otajstva Božjeg spasenja i nerazdvojjiv su izraz Božje bezuvjetne ljubavi prema nama. Dok nas ovo vazmeno vrijeme, svjetlo uskrslog Krista, obasjava iznutra, s radošću ću podijeliti s vama svoje božićno iskustvo u Amazoniji od prosinca 2023. do siječnja 2024.

Nakon sudjelovanja na 5. nacionalnom misijskom kongresu, održanu

u Manasu od 10. do 15. studenoga 2023., suradnici Družbe Božje riječi iz Chicaga potaknuli su me da napišem za naš misijski list članak o našoj misiji u Amazoniji.

Kao tajnik misija za našu sjevernu brazilsku provinciju i u isto vrijeme koordinator za misijsku animaciju u Brazilu odlučio sam posjetiti našu najudaljeniju misiju na sjeveru Brazila, u gradu Oiapokeu, na samoj granici s Francuskom Gijanom. Grad u kojem počinje Brazil četvrti je po veličini grad u područnoj državi Amapá, s glavnim gradom Macapom, koji je udaljen 580 km i u kojem se nalazi biskupijsko sjedište. Ime grada Oiapokea dolazi iz urođeničkog jezika tupi-gvarani (*oiap-oca* u prijevodu znači *kuća Waiapija*). Grad zajedno s urođeničkim aldejama broji oko 25 000 stanovnika, od kojih su oko 5500 urođenici, koji žive u plemenskim zajednicama – aldejama, u demarkiranom dijelu urođeničkog teritorija Uase, u amazonskoj prašumi. U tom smo gradu kao misionari prisutni već 25 godina, a Župa Gospe od Milosti jedina je katolička župa u radijusu od 150 km. Sadašnji župnik verbit je otac Augustin iz Toga, koji je u vrijeme mojeg boravka bio u posjetu obitelji u Africi. Župni vikar otac Gregorio je iz Indonezije. Dočekao me na autobusnom kolodvoru i zajedno smo proveli naredna četiri tjedna. Budući da je kuharica bila na godišnjem odmoru, zajedno smo planirali jelovnik svaki dan, uključivši i božićnu večeru, koju smo podijelili

s časnim sestrama Naše Gospe od Namura.

Taj red časnih sestara već dugo surađuje u toj misiji s našom redovničkom zajednicom. Sigurno ste svi čuli za mučeničku smrt sestre Doroty 12. veljače 2005. u Amazoniji, koja je dala svoj život štiteći teritorij plemenskih zajednica od bespravna uzurpiranja bogatih zemljoposjednika. Sestra Doroty pripadala je tomu istom redu časnih sestara i ubijena je u njihovoj amazonskoj misiji u gradu Anapuu, kojih 1700 km južnije od Oiapokea. Od 2015. godine te su časte sestre došle u tu misiju i danas žive u našoj bivšoj župnoj kući, a drugi dio kuće dan je katoličkoj organizaciji CIMI (*Conselho Indigenista Missionario* – Urođenički misijski zavod), koja je projekt brazilske biskupske konferencije već 48 godina, a radi na obrani ljudskih prava urođeničkih naroda u Brazilu. Pastoralni rad s urođeničkim plemenskim zajednicama nerazdvojjiv je od pastoralnog rada te župe i sačinjava integralni dio našega misijskog djelovanja na krajnjem sjeveru amazonskog dijela Brazila.

Zajedno s časnim sestrama elaboriran je projekt *Misije na granicama*, između Brazila, Francuske Gijane i Surinama, s pastoralnim fokusom na trgovinu ljudima, migrante i prostituciju djece i mladih. Budući da je grad Oiapokea granični prijelaz kopnom i rijekom, postoje problemi ilegalna izvoza drva i prometa narkoticima, kao i ilegal-

na vađenja dragog kamenja. Uz devastaciju prirode, postoji i velik problem zagađenja rijeka živom, zbog čega je 2022.-2023. umrlo 570 djece iz plemena Yanomami. Urođenička plemena u amazonskoj regiji najpogođenija su i ilegalnim vađenjem dragocjenih ruda. Samo 2023. godini uništeno je 1 409 000 hektara prašume, što odgovara dnevnu uništenju od četiri nogometna stadiona. Misijaska ekipa sačinjena od djelatnika CIMI-ja, časnih sestara i verbita posjećuje plemenske zajednice da upozna što bliže stvarnost i skrivene životne drame tog grada na granici, u kojem vrije jedan paralelni podzemni svijet, nepoznat, ignoriran i kojega nitko ne želi vidjeti.

Župa Gospe od Milosti ima 32 župne zajednice, od kojih se 22 nalaze unutar tri urođenička teritorija, gdje obitavaju tri urođeničke etničke zajednice: Karipuna, Palikur i Galibi Marworno, na prostoru od 518 000 hektara amazonske prašume. Nakon duga perioda vojne diktature u Brazilu (1964. – 1988.) redemokratizacija je donijela novi ustav 1988. godine, u kojem je zakonom zajamčeno urođeničkomu narodu pravo na teritorij, kulturu i jezik. Jezik kojim se govori u plemenima tog područja je kreolski (mješavina španjolskoga i francuskog jezika), ali svi razumiju portugalski. Tek 1991. brazilaska vlada je legalno priznala te demarkirane teritorije. Od 22 plemenske zajednice 17 ih je dosežno samo vodenim putem kroz prašumu, a za najudaljeniju župnu zajednicu tim plovnom putem, gdje imamo sedam plemenskih zajednica, potrebno je pet sati plovidbe motornim čamcem i oko 120 litara benzina. Župa ima jednu lanču, koja je kupljena donacijom dobročinitelja.

U kratko vrijeme u kojem sam ondje boravio posjetili smo samo četiri urođeničke zajednice, iz najvećeg plemena – Karipun, koje broje više 3200 članova i na rijeci Kuripi imaju 10 plemenskih zajednica, od kojih je aldeja Manga najveća i ima 986 članova. Na kopnenom dijelu urođeničkog teritorija nalazi se još pet plemenskih zajednica, od kojih je najudaljenija oko 100 km daleko. Ta urođenička zajednica ima školu do 8. razreda i malu ambulantu.

Lokalna vlast ulaže u postavljanje solarnih ploča na krovove, kuća i javnih ustanova, jer je korištenje energije ograničeno i funkcionira samo na agregate na naftu. Duboko me se dojmila tiha susretljivost tog naroda, otvoren pogled, osmijeh i malo, veoma malo riječi. Gostoljubivost, smirenost, radost u očima kao da zakočte vrijeme, da u punini žive radost susreta. U aldeji Manga slavio sam božićnu misu u 20:30.

Došao sam pola sata ranije. Provlazeći preko portirnice na ulazu u urođenički rezervat, primijetio sam da momak koji diže rampu ima majicu hrvatske reprezentacije. Spustivši stakla i predstavljajući se, rekao sam da sam misionar iz Hrvatske. Ispred crkve nije bilo svjetla i dočeka me smijeh djece koja su sjedila na stepenicama zajedno s voditeljicom župne zajednice koja je posvećena Gospi Gvadalupskoj. Upoznavši se, ušli smo u skromnu i urednu crkvu, osvjetljenu četirima žaruljama, i započeli razgovor o božićnoj misi; prvo o pjesmama koje su pripremili, a onda o momentu donošenja Djeteta Isusa u jasllice. Budući da su svjetla bila upaljena, upitao sam voditeljicu Leoniju hoćemo li, kada zapjevamo *Gloria*, upaliti svjetla i donijeti Malog Isusa u jasllice, na što je ona iznenađena rekla: „Pa možemo, baš lijepo!“ I zovne svoju kćer, koja je, nakon što me radosno i pozorno poslušala, rekla: „Dobro, ja ću staviti stolicu blizu!“ Zbunjeno gledajući u nju, upitah: „Zašto stolicu?“ Ona mi odgovori: „Oče, nemamo prekidače u crkvi, svjetlo palimo tako da zavijemo žarulje u grlo samo za vrijeme mise, a poslije ih nosimo kući.“ Samo sam se zarumenio od srama i rekoh: „Slavimo kako vi uvijek slavite...“

Došli su i mladi, i parovi, i stariji i pjevali smo i slavili s radošću otajstvo utjelovljenja Kristova. Skromnost, blizina i radost ljudskog srca, kao i otvorenost Bogu i bližnjemu i nutarnja sloboda evandeoske su vrjednote Božića, koje su gotovo bile opipljive u toj zajednici. Po završetku mise svi su si međusobno čestitali Božić i primijetio sam da voditeljica zajednice sklanja male jasllice koje su pripremili ispred oltara. Približio sam se i tiho rekao da ne mora sklanjati jasllice i da ih može držati sve do Krštenja Gospodinova. Ona me pogleda s osmijehom i reče: „Da, oče, ali ako ih ne sklonim večeras, sutra ne ću ništa naći jer će psi sve raznijeti.“ I dok sam ju zbunjeno gledao, ona nastavi: „Jer mi na crkvi još nemamo postavljena ni vrata ni prozore!“ Tek tada primijetih da su svuda okolo samo prazni drveni okviri i po drugi put zasramljen samim sobom, zaprosih oprost za svoju brzopletost.

U plemenskoj zajednici Manga postoji još jedna evangelička crkva i jedna metodistička. Tužno je čuti da je dolazak kršćanskih zajednica razdijelio jedinstvo plemena, koje se stoljećima prenosilo s generacije na generaciju. Posebno iskustvo bila je posjeta aldeji „Espírito Santo“. Poglavica aldeje je katolik i na dan kad smo došli otac Gregorio i ja iz daljine je prepoznao naš čamac i došao nam ususret, da nas dočeka s još dvoje mladih hodajući po palminim trupcima, koji služe kao cesta u niskom vodostaju rijeke. Pripravio nam je

ručak od kuhane ribe u vodi s limunom i dvije vrste trava. Nikada nisam jeo ukusniji i jednostavniji brudet! Roditelji su ručali zajedno s nama i tek kad smo mi prestali jesti, djeca, njih šestero, sjela su da ručaju. Ribarenje u rijeci, lov i uzgoj peradi jedini su izvori proteina, a budući da nemaju hladnjake, sve mora biti konzumirano u istom danu, jer temperatura od 38-40 stupnjeva ne dopušta skupljanje zaliha. Zbog velike vlage i velike vrućine u isto vrijeme njihove drvene kolibe su neprikladnije. Kuće imaju samo jedan veliki zajednički prostor i svatko spava u svojoj mreži za spavanje, razapetoj između stupova i zidova. Prozračne su, štite od kiše i lake su za čišćenje.

Na Sveta Tri kralja opet sam se vratio slaviti svetu misu u aldeji Manga. Onaj portir koji je na Božić bio s majicom hrvatske reprezentacije na ulazu zamolio me da ga povezem do središta aldeje (od ulaza do sjedišta plemenske zajednice ima 20 km prašnjave ceste). U razgovoru otkrih da aldeja Manga ima svoj muški rukometni tim, koji nosi ime „Croatia“ (i nose majice hrvatske reprezentacije). Svake godine održava se u gradu Oiapoeku rukometni olimpijski turnir i svi timovi sudionici su iz raznih urođeničkih plemenskih zajednica, a svaki tim igra pod imenom jedne svjetske države. Samo Božja providnost može ukrstiti put jednoga hrvatskog misionara za vrijeme kratka posjeta u srcu amazonske prašume s urođeničkim rukometnim timom koji igra pod hrvatskom zastavom i nosi boje hrvatske reprezentacije.

Svjetlo uskrslog Krista svjetlo je života, svjetlo vjere, svjetlo bratske ljubavi i svjetlo nade, koje nikada ne će dopustiti tami groba ljudske zloće, lakomosti, bezljublja i ravnodušnosti da ima posljednju riječ!

SALOMONSKI OTOCI
– S. M. Ruža Raič

I kao da nemam hrabrosti ponovno te sresti, jer bojim se da opet ćeš reći: „Izvezi na pučinu!!! Izvezi na pučinu i baci mrežu ljubavi!“

Kako nas Bog iznenadi svojim pozivom! Možda bi se komu moglo učiniti suludo i nepromišljeno odgovoriti na poziv: „Izvezi na pučinu!“ I biti svjestan da ni plivati ne umiješ. Još je dobro ako je vrijeme lijepo, a ocean miran, mada to bilo i u malome motornom čamcu; izgleda bezopasno, prekrasno plavetnilo i suncem obasjan ocean.

A kad se spuste oblaci, kiša i vjeter, onda sve ljepote na moru nestane, samo nam ostane vjera. Vjera je dar Božji. I traži odgovor. Izvezi na pučinu mrežu ljubavi!

Izvezi na pučinu!

Večeras u našoj maloj kapeli zahvaljujem Isusu za dar vjere. Zahvaljujem za ocean radosti u ovome našem misijskom življenju. Za utjehu u nemirnu moru, za svjetlo u tami, ruku spasa. Za sve moje susestre i suputnike u nemirnu moru, Bogu hvala! Oni su mi dar jer po njima moje ufanje biva čvršće i ljubav čišća. Zahvaljujem za dar vjere, za zrnca krunice svoje majke i naših majki. Za svaku izgovorenu molitvu i onu skrivenu u dubini srca, a koja je Njemu i znana i draga. Za svaki udovičin novčić koji je ustodučilo dar, za misijsku kutijicu onog prvopričesnika koji je iskusio radost darovatelja. I na kraju ovog dana zahvaljujem Bogu za svećenike, za njihov dar vjere i djela koja radosnu zahvalnost zaslužuju.

Ovaj put to bijaše motorni čamac. Kad puta do grada nestane i kad se autom onamo više ne može, onda se okrenemo prema oceanu i zahvalimo Bogu za put po moru. No čamac je na umoru i treba nam pomoć. Tražit ćemo pomoć za novi motorni čamac, nema nam druge, mislile smo. I razgovarale tako. To nam je jedino prijevozno sredstvo do grada, do bolesnika i siromaha. Natovaren rižom za siromaha i brašnom za „Kruh sv. Vinka“, da obraduje školarca...

Prva misao u poteškoćama uvijek leti prema domovini, prema onima koji nas prate molitvom i dobrim djelima. Tako bijaše i sada. I čamac je već tu, motor, a i vesla. Sve to zaslužuje veliko *hvala*.

Biskupu Ivanu Štironji, vlč. Luki Tunjiću i Misijskoj središnjici u Sarajevu, hvala! Svima koji daruju za potrebite, hvala!!! Svećenicima iz Hercegovine Nedjeljku, Vinku, Antunu, Ivi, Mladenu, Mili, Tomislavu i Antoniju, kao i njihovim vjernicima! Svima onima koji su dio dara a da mi to ne znamo!

Ponajviše hvala za molitvu, a onda i za novčani prilog kojim smo kupile motorni čamac! Sad vam ostaje moliti za mirno more i Božji blagoslov na putovanju. Bilo sve na veću slavu Božju i na pomoć i radost onima kojima smo poslani!

Molimo jedni za druge, za svakodnevnu odvažnost i vjeru da izidemo na pučinu!

Hvala s ove naše strane svijeta!

Uza srdačne pozdrave i molitve iz Bume

sestre milosrdnice sv. Vinka Paulskoga sa Salomonskih Otoka

„Život je život, brani ga.“

(Sveta Majka Terezija)

Razgovor s Antom Čaljkušićem, predsjednikom Udruge „Hrvatska za život“ i pokretačem inicijative 40 dana za život.

? **Mnogi vas znaju kao vrlo glasna zagovornika prava na život. Ali tko je, zapravo, Ante Čaljkušić? Predstavite se našim čitateljima!**

! Čovjek voljen od predivne Sare Čaljkušić, nekoć Matković. Imamo petero djece. Četvero rođene i jedno nerođeno. Po zanimanju sam magistar teologije, a Sara magistra muzike. Oboje smo zaljubljenici u evangelizaciju, aktivizam, zagovaranje, apologetiku i gdje god možemo, dajemo se za Istinu. Svjedočeći je i braneći je. Veoma sam osjetljiv na nepravdu i jedini odgovor kojim se služim je Božja radost i milosrđe. O tome pišem, uz ostalo, u svojoj novoj knjizi, nastavku knjige *Zvrk u Božjim rukama*.

Oni koji me dobro poznaju, uz moje slabosti i grijeha, znaju i moje vrline i kreposti. Jedna od njih je da sam „nepopravljiv mirotvorac“. To je netko izmolio za mene. Prebivam u milosti što se toga tiče.

? **Kako ste došli na ideju osnovati udrugu i pokrenuti inicijativu 40 dana za život?**

! Poziv. Jednostavno! Prepoznao me prijatelj Ivan s ko-

jim sam studirao na KBF-u. Vidio je da sam aktivan u Udruzi „Betlehem“, da svjedočim po župama, da sam producirao dokumentarni film o trudnicama koje su naše utočište u „Betlehemovoj“ Kući sv. Josipa, koju je osnovao o. Marko Glogović. Čeznuo sam da me Gospodin još kamo pošalje. Bila je 2013. godina. Nije me zadovoljavao samo rad u školi i samo djelovanje u udruzi te nakladi duhovnih knjiga „Betlem“, koju sam osnovao s ocem Markom. Ha-ha, Sari je to sve već tada bilo previše!

Objektivno, mnogi bi time bili sasvim zadovoljni. Zamolio sam Boga da mi progovori do Božića, ako je njegova volja. To se i dogodilo. Na sam Božić, na popodnevnoj misi, Sara i ja ugleдали smo Ivana. Bio je s našom zajedničkom prijateljicom Marijom. Mariju znam još s brojnih susreta mladih („Hepicentar“, župne proslave, križni putevi). Pozvali smo ih k sebi na božićno druženje.

Dok smo sjedili za stolom, Ivan je kazao da postoji inicijativa u SAD-u kojom je spašeno više od sedam tisuća djece od pobačaja, po kojoj se zatvorilo više od

70 klinika za pobačaje i u kojoj je sudjelovalo više od 500 000 ljudi. (Danas, 2024., zna se za 24 242 spašene djece, 256 radnika koji su dali otkaz, 148 zatvorenih klinika za pobačaje.) Pitao me bih li poveo takvu inicijativu u Hrvatskoj zajedno s njegovom prijateljicom Petrom, koja je te godine bila na jednoj međunarodnoj konferenciji i isto prvi put čula za tu inicijativu. Sara je sve shvatila iz mog pogleda i možete misliti kako joj je bilo, jer je znala da sam već po cijele dane u raznim akcijama. Tada nismo imali djece. Šapnuo sam joj da je to možda uslihanje moje molitve. Kao budući voditelj učinio sam ono najvažnije, predložio sam molitvu da nam Gospodin odgovori je li ta inicijativa njegova volja za Hrvatsku.

Svi su se, naravno, složili. Sjeli smo pred jaslice. Zazvali Duha Svetoga, molili svojim riječima, pa u jezicima. Nadahnut, kazao sam Ivanu da otvori Bibliju. Ivan je otvorio *Jeruzalemsku Bibliju* na 2. knjizi *Ljetopisa*, 7. glavu i 12. redak: „Potom se Jahve ukaza Salomonu noću i reče mu: ‘Uslišao sam tvoju molitvu i izabrao to mje-

sto da mi bude dom žrtve.“ Bog je uslišao moju molitvu. Redak 13 mi je tad bio nejasan, a danas je jasan, no za ovu priču je važan 14. redak: „Ako se ponizi moj narod na koji je prizvano ime moje i pomoli se i potraži lice moje i okani se zlih putova, ja ću ga tada uslišati s neba i oprostiti mu grijeh i izliječit ću mu zemlju.“ Donijeli smo odluku. Započinjemo! Dan kasnije vidjeli smo taj citat na samom početku njihova promotivnog videa kao glavnu misao vodilju pokreta „40 dana za život“! Božić mi je odgovorio i progovorio na sam rođendan. Primili smo od rođenog Isusa to na dar.

? **Imate širok spektar aktivnosti. Predstavite nam komu je sve usmjerena vaša pomoć i kako djelujete.**

! Nakon prve održane kampanje uvidjeli smo veliku potrebu za otvaranjem nove udruge, jer Udrugu „Betlehem“, po kojoj smo, zapravo, sve pravno provodili, nismo željeli opterećivati drugačijim oblikom djelovanja: skrovitost i kontemplacija, djelovanje u tišini – javno djelovanje i zagovaranje te novi programi i projekti.

U desetom mjesecu osnovana je Udruga „Hrvatska za Život“. Slovo Ž je veliko jer se odnosi na Krista, koji je Put, Istina i Život. „Hrvatska za Krista“ danas ima programe: *Oprostom oslobođene* (za iscjeljenje rana pobačaja kod žena), *Iscjeljenje očeva srca* (za iscjeljenje rana pobačaja kod očeva), vikendi Srca Marijina (za supružnike koji ne mogu imati djecu), utrku za život (sportsko-rekreativna aktivnost), marijanske procesije za život, križne puteve za život i ostalo. Projekti su: *Muševni budi-te*, muška *Krunica* na trgovima gradova, tromjesečnik za život *Pohod*. Najviše do izražaja dolazi tim za trudnice „Nisi sama“, koji se trenutno brine za 44 trudnice i majke s djecom (moralna, duhovna, stručna i materijalna potpora). Pod materijalnom potporom podrazumijeva se pomaganje bonovima za hranu, higijenskim i kućanskim potrepštinama, pomoć u pokrivanju režija, stanarine, adaptaciji životnog prostora. Školovanje također dolazi u obzir, kao i besplatne radionice raznog tipa. Imamo šest centara za život (Zagreb,

Split, Zadar, Slavonski Brod, Vinkovci, Križevci). Centri su mjesto susreta s uplakanim, ustrašenim, ostavljenim ili usamljenim trudnicama, zatim s očevima u raznim problemima, s druge strane supružnicima koji ne mogu imati djecu, majkama i očevima koji pate od rana pobačaja. Naravno, centri su nam zatrpani i doniranim pelenama, hranom, odjećom za novorođenčad, opremom za djecu, igračkama. Trudnice nam se katkad jave na društvenim mrežama ili telefonski, a katkada i pred samom bolnicom gdje održavamo miroljubivo bdjenje. Ipak, uglavnom nam se na te načine jave poznanici, prijatelji ili članovi obitelji trudnice koja razmišlja o pobačaju, ili koju nagovaraju na pobačaj, ili koja je odlučila pobaciti.

? **Suradujete li sa svjetovnim udrugama i kako ste prihvaćeni od Crkve? Na početku je bilo dosta nerazumijevanja, ali još uvijek doživljavate mnoge napade i kritike.**

! Kao građanska udruga u dobroj smo suradnji s ostalim udrugama koje imaju slična usmjerenja. Papa Franjo je napisao službeno pismo u kojem blagoslivlja „40 dana za život“ na međunarodnoj razini. Nas iz Hrvatske primio je na općoj audijenciji 2016. godine, poljubivši spašenu djevojčicu Niku u čelo i kazavši: „Ovo je najvrjednije moguće djelo. Spasite što je više moguće života. Imate papin blagoslov.“

Hrvatski biskupi su također više puta i na više načina poduprli sve što radi Udruga „Hrvatska za Život“. Razvili smo lijep odnos s nadbiskupom Draženom Kutlešom, koji je još onda dok je bio porečko-pulski biskup predslavio misu zahvalnicu za uspješnost jedne od kampanja inicijative. Naravno da je na samom početku bilo vrlo neobično da kreće inicijativa za prestanak pobačaja koja ima tri ključna elementa: 1. molitva i post, 2. miroljubivo bdjenje, 3. osvješćivanje lokalne zajednice. Prvo i treće bilo je odmah prihvaćeno, jer to čine i druge organizacije. No miroljubivo bdjenje tijekom 40 dana korizme i tijekom 40 dana prvog dijela jeseni pred bolnicama i domovima zdravlja postavljalo je mnoge upitnike: „Je li to potrebno?“ „Koji su im stvarni motivi?“ „Tko stoji iza njih?“ „Dolazi li to protestantizam američki u Hrvatsku?“ i slično.

Vrlo brzo su i biskupi i svećenici od mene osobno ili po samim plodovima rada uvidjeli da je to predivan pokret.

? **Jesu li ljudi svjesni dara života i vrijednosti koju život predstavlja?**

! Uglavnom nisu. Razočaralo me kad sam otkrio da većina roditelja danas kaže: „Dosta mi je jedno dijete. Dosta mi je dvoje djece.“ Imamo li mi djecu radi sebe ili radi njih samih? Svi u svojoj nutrini, zapravo, imamo istinu o daru života i njegovoj vrijednosti, ali si to iz nekog razloga ne osvješćujemo. Iz sebičnosti, nemara, lijenosti, kako tko. To mogu potvrditi iz samih razgovora s trudnicama. Koliko li je malo potrebno da trudnica donese odluku za život ili da otac djeteta odluči stati uz majku i dijete! Nekada samo jedan razgovor, nekada nekoliko, ali im dođe do svijesti. Shvate, iznenade se, zaplaču, zahvale.

? **Svi smo nekada bili točkice ispod srca naše mame. Koliko su važni ti prvi dani ispod mamina srca i iskustva koja upijamo?**

! Nas su oduševili ginekolozi, pedijatri, psiholozi znanstvenim spoznajama i otkrićima. Nevjerojatno mi je bilo proučiti jedno znanstveno istraživanje koje je otkrilo „ponašanje“ zigote kao zasebna organizma. Kada čuješ da srce počinje kucati s 18 dana ili kada čuješ da već od 10. do 12. tjedna od začeca dijete ima oblikovane organe, ne možeš ostati ravnodušan. Vlastiti DNK, vlastiti otisak prsta, vlastita krvna grupa... Prošao sam i tečaj prenatalne komunikacije. Dijete osjeća, čuje, uči. Sve naučeno sam primijenio na Sarinjoj i mojoj Ani dok je bila pod Sarinim srcem. Ana je baš pravi i zahvalni primjer kako dijete može odgovarati na određene audio ili taktilne podražaje.

? **Svaki život je dar i svaki spašeni život velika radost, no biste li izdvojili koju posebnu priču koja vas je promijenila i potaknula na razmišljanje o daru života?**

! Mi znamo za više od 160 spašene djece. To je nekoliko razreda osnovne škole! Broj je spašene djece puno veći, jer su nam djelatnici bolnica javljali da se broj pobačaja za vrijeme našeg bdjenja smanjuje negdje za 20, a negdje čak i za 50 ili više posto. Jedno sam vrijeme neprestano ljudi-

ma spominjao majku Elenu. Imala je teško djetinjstvo i u srednjoj školi ozbiljne probleme. Zatrudnjela je sa 17 godina. Svi oko nje bili su za pobačaj. Otac djeteta se udaljio. S majkom je došla po nagovoru prijateljice na razgovor u naš centar za život, koji smo tada imali u Tratinskoj ulici na Trešnjevci. Prijateljica Alberta i ja prvo smo slušali sve što su nam imale reći. Suosjećali smo s njima i kazali im da smo uz njih. Posebno sam se obraćao Eleni. Spominjao sam moralnu, stručnu i materijalnu potporu koju dajemo trudnicama. Počela se mijenjati, ali još nije donijela odluku za život. Nakon nekoliko dana i još kojeg razgovora s Albertom javila je da će roditi. Rodila je predivnu djevojčicu Leonu. Leonu je krstio o. Marko Glogović na isti dan i u isto vrijeme kad je krstio Sarina i mojeg sina Josipa. U pavlinskom samostanu u Sveticama, kod Ozlja, to je bila veličanstvena radost i veličanstveno slavlje. Kasnije, nismo znali, Elena je upisala Leonu u isti vrtić u koji smo Sara i ja upisali našu Anu. Taj vrtić je obogaćen za Leonino postojanje. Povezani smo s Elenom i Leonom na neki neobičan način. Često sam ih spontano viđao na ulici ili u parku. Jedna priča po kojoj sam čak postao i dosadan ona je o maloj Petri iz Vukovara. Držao sam ju u naručju kad je imala osam dana. Preplavile su me snažne i nekontrolirane emocije. Veće nego kad sam prisustvovao porodu svoje Ane, svojeg Josipa i svoje Mihaele. Mare nisam, jer je rođena u vrijeme *lock downa*. Danas Petra ide u drugi razred osnovne škole. Roko i Vito iz Dalmacije također. Njih sam isto držao u naručju. I Mihaela, dječaka koji umalo nije umro jer je majka Lidija izgubila plodnu vodu, prijevremeno rodila, a Mihael završio u inkubatoru boreći se za život. Njega sam prstom dodirnuo kad je bio krhak i „minijaturan“. U veljači ove godine smo se zagrlili, ima pet godina. Skakao je cijelu večer i bio najzaigraniji od sve druge prisutne djece.

Je li naše društvo svjesno težine pobačaja i svega što takav čin nosi i utječe na čovjeka, obitelj, društvo?

Svjesno je, ali ne javno. Nema obitelji u Hrvatskoj koja izravno ili neizravno ne pati od rane jednoga ili više namjernih pobačaja. Mogu kazati da sam se naslušao i naslušao strašnih stvari, anonimno, dakako,

osjećajući silan teret i silnu bol žena ili muškaraca koji su se Lidiji, Dijani, Mariji, Petri, Krunoslavu ili meni povjerali ili obratili za konkretnu pomoć. Kako može ne nositi težinu žena koja je imala spontani pobačaj, a kamoli koja je imala namjerni pobačaj? Primjerice, žena koja je imala osam namjernih i tri spontana pobačaja, žena koja je imala 17 pobačaja?

Ivka iz Križevaca javno je posvjedočila da joj je bdjenje pred križevačkim domom zdravlja ublažilo boli koje nosi već nekoliko desetljeća, 30-40 godina od pobačaja, koji je učinila uz potporu muža i iz straha da ne će moći prehraniti dijete. Mislim da je ovako nekako kazala: „Svaki put kad mi ostane korica kruha na stolu, sjetim se djeteta kojemu sam uskratila život. Koliko li je ljudi dolazilo k nama doma, pa se jelo, pa se pilo.“ Usto, kaže, kasnije je godinama nosila spirale. Dakle, više pobačaja je imala. Zna se da više od 50 % posto, a neki kažu i 90 % pobačaja ne bi bilo da je otac djeteta prihvatio dijete i stao snažno uz majku i dijete. Muževi su zakazali. Ili se udalje, ili sile, ili prijete ili kažu: „Uz tebe sam što god ti odlučila.“ Muškarci koji su mi to posvjedočili, srame se danas sebe zbog izrečenoga i učinjenoga. Ovdje je riječ samo o kirurškom pobačaju. Za pobačaje umjetnim oplodnjama ili kontracepcijskim sredstvima (spirale, pilule i slično) možemo imati poseban intervju.

Aktivnosti kojima se bavite utjecale su i utječu na vašu obitelj i svakodnevicu koju živite. Kako sačuvati mir svoje obitelji?

Osobna i zajednička molitva. Vrijeme provedeno zajedno i sa suprugom i s djecom. Međusobno razumijevanje. Vrijeme za sebe, primjerice, sv. misa, igra, druženje s prijateljem.

Što je najljepše što supružnici mogu učiniti jedno za drugo i što je najljepše što mogu darovati svojoj djeci?

Blizina, nježnost, iznenađenje, strpljenje, živjeti sadašnji trenutak. Biti radostan, živjeti radost, ali htjeti da je osoba pokraj tebe još radosnija. Često kažem bračnim parovima: „Stvarno, istinski želim da ste radosniji od Sare i mene. Ali znajte, mi smo veoma radosni.“ I zato se uvijek pitam kako da danas obradujem Saru, kako da danas obradujem djecu...

Misionari žele pomoći čovjeku da se spasi. I vi ste misionar u svojoj okolini, spašavate živote i beskompromisno ste na raspolaganju svima koji su vam poslani na putu života. Gdje nalazite snagu i utjehu?

U kontemplaciji i osobnoj molitvi, u razgovoru s određenim osobama, u sjećanju na djecu koju smo spasili.

Koliko vam je važna molitva i koja je vaša omiljena molitva?

Nije slučajno da je prvi stup inicijative molitva i post. To je temelj. Za nas katolike i sakramentni život. Molitva je prijateljevanje s Bogom. Grljenje. Dijeljenje radosti. Dijeljenje tuge. Sjedinjenje. Bistri um i cijelo čovjekovo biće. Ona osnažuje. U molitvi često dobijem nadahnuće, poticaj, ohrabrenje, rasterećenje... Mogu plakati iskreno, otvoreno.

Koji je vaš omiljeni biblijski citat i zašto?

Izdvojio bih onaj da je Bog tako ljubio svijet da je dao svojeg Sina jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni. Povezujem ga s onime što je Isus rekao o sebi: „(Ja dođoh) da život imaju, u izobilju da ga imaju.“ Ljubavna priča, poezija, ali oživotvorena, stvarna. Često si govorim ta dva citata. Božja ljubav je djelotvorna. Katoličko zagovaranje, aktivizam proizlazi iz Božje ljubavi prema čovjeku općenito i Božje akcije u otkupljenju i spasu čovjeka.

Koji svetac vam je poticaj i uzor ljubavi?

Sveti Ante, po kojem sam dobio ime. On je najpopularniji u svakom pogledu među vjernicima, pa i u onome komercijalnome. Zato dodajem sv. Brigitu, o kojoj ne znam ništa, osim što sa Sarom molim svakodnevnih sedam molitava sv. Brigite tijekom 12 godina. Volim „nepoznate“ svetce. Iskreno! Zato molim: „Sv. Bušmanko, moli za nas!“ „Sv. Australče, moli za nas.“ „Sv. Eskimče, moli za nas!“ Itd. Ljudi koji me čuju misle da se neslano šalim, ali kasnije shvate da mislim ozbiljno. I što je najbolje, mole sa mnom. Tu ću, kao i druge zgrade spomenuti u knjizi koju sam na početku spomenuo.

Što biste poručili čitateljima Radosne vijesti kao poticaj za razmišljanje i djelovanje?

Živite svoju autentičnost. I u tome ustrajte i kad vas to stoji imena, ugleda, posla, prijateljstva, života. .

Molimo da u svakoj kulturi budu priznati dostojanstvo i vrijednost žena te da prestanu diskriminacije kojih su žene žrtve u različitim dijelovima svijeta.

Piše o. Vatroslav Halambek, SJ

Koliko smo god svjedoci mnogostruka znanstvenoga, tehnološkoga i kulturnog napretka čovječanstva, toliko uočavamo i teške otklone od istinski ljudskih, naravnih moralnih zasada. Kao da unatoč svemu napretku temeljna ljudskost i dostojanstvo svake osobe ostaje na primitivizmu lovačkog razdoblja u ljudskoj povijesti. Dok se, primjerice, primitivan čovjek oboružavao lukom i strijelom, danas se naoružava sofisticiranim sredstvima za međusobno ubijanje. No gaženje ljudskog dostojanstva zapravo je svojevrsno ubijanje ljudskosti ponajprije u sebi, da bi onda uništilo drugoga. Vrijedi to osobito u odnosima između muškaraca i žena. Svatko na svoj način želi gospodariti drugima, zbog čega nastaju sukobi, vrijeđanja, nasilništva. Da su često žene prve žrtve, sva nam povijest o tome govori.

Papa nas Franjo svojom zabrinutošću potiče da molimo za priznanje dostojanstva žene i da se otkloni svaka diskriminacija. On nas time poziva da si posvijestimo Stvoriteljevo djelo,

koje nam se očituje na prvoj stranici *Biblije*. I muškarac i žena stvoreni su u svojoj različitosti, ali istog dostojanstva, da bi se međusobno obogaćivali i usrećivali. Ne vodi li se briga o tome, onda dolazi do kraha među osobama. Sav kršćanski odgoj upravo je usmjeren prema tome. Da ima zadivljujućih primjera u tome ljudskom dozrijevanju i nastojanjima, uvjeravaju nas mnogi sveti. Ali svjetska premreženost informacijskih sredstava obasipaju nas mnogim negativnim primjerima. Kadšto se dobiva dojam da su muškarci problem broj jedan. Ali ako se malo bolje udubimo u analiziranje problema diskriminacije žena, uočiti ćemo da su među uzrocima te diskriminacije upravo same žene.

Najčešće je muška arogancija, fizička nadmoć spojena s požudom razlog diskriminacije, ali ne smije zaboraviti ni djelovanje s druge strane. A riječ je, jednostavno, o jednostranu pogledu na drugoga ili druge kao na sredstva vlastitog užitka. Tako nije riječ o dostojanstvu, nego o užitku,

koji postaje vrhovna norma ponašanja na svim razinama. Koliko je onda stvarno potrebno odgajati mlade, ali ne samo mlade, u ozračju ljepote i uzvišenosti ljudskog dostojanstva, pa zato i moliti da se ono neprestano utvrđuje u ljudskim društvima i različitim kulturama?

Sjećam se kad su svojedobno neke feminističke organizacije htjele na Trgu sv. Petra u Rimu protestirati protiv pape sv. Ivana Pavla II., a policija im je zabranila, onda je nakon dva mjeseca isti papa održao nekoliko općih audijencija posvetivši ih ženama te tako govorio: *O uzvišenom dostojanstvu žene; O uzvišenom pozivu majke; O uzvišenoj zadaći supruge; O uzvišenom pozivu redovnice; O savršenom uzoru žene – Mariji.* O tome feministice ne razmišljaju, nego čak iskazuju mnoge nepromišljenosti u svojim često glasnim, pa i prostačkim nastupima. To je potvrda da Papa ima pravo pozivati molitelje da vape pred Bogom da se na licima ljudi odražava sve dostojanstvo slike Božje u svakome ljudskom biću.

Godišnja skupština Nacionalnog vijeća papinskih misijskih djela u BiH

Godišnja skupština Nacionalnog vijeća Papinskih misijskih djela Bosne i Hercegovine održana je od 10. do 12. ožujka u Mostaru. Na skupštini su sudjelovali nacionalni ravnatelj Papinskih misijskih djela BiH **mons. Luka Tunjić**, nacionalna ravnateljica Papinskih misijskih djela Hrvatske **s. Ivana Margarín**, dijecezanski ravnatelj PMD-a Banjolučke biskupije **mons. Vlado Lukenda**, dijecezanski ravnatelj PMD-a Vrhbosanske nadbiskupije **fra Stipan Radić**, dijecezanski ravnatelj PMD-a Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanjske biskupije **Pero Miličević**, dijecezanski ravnatelj PMD-a Vojnog ordinarijata u BiH **Josip Tadić** i djelatnica Nacionalne uprave PMD-a BiH **s. Davorka Šarić**.

Prva zadaća Crkve

Susret je započeo večernjom svetom misom u Župi sv. Marka i sv. Luke Cim i Ilići u Mostaru 10. ožujka, koju je predvodio mjesni biskup **mons. Petar Palić**. Riječi pozdrava i dobrodošlice uputio je župnik Pero Miličević te pozvao na molitvu za misionare Crkve u Hrvata. U homiliji je mons. Palić povezo misna čitanja i misijsko poslanje Crkve citirajući **papu Franju** da su misije način života te da se ne smije zaboraviti braću i sestre u Kristu u misijskim zemljama.

Na kraju sv. mise mons. Tunjić progovorio je o evangelizaciji kao o

prvoj zadaći Crkve: da misionarima treba pomagati molitvom i dobrim djelima, ali da se to ne shvaća kao obvezu, nego kao povlasticu. Zahvalio je biskupu Paliću na predvođenju sv. mise i naglasio da je njegova prisutnost znak potpore misijskomu djelovanju u BiH.

Osposobljavanje za širenje radosne vijesti

Radni dio godišnje skupštine održao se u Duhovno-obrazovnom centru „Emaus“ u Potocima, kod Mostara.

Tako je jutarnju sv. misu 11. ožujka u kapeli Centra predvodio vlč. Josip Tadić. Na početku je pozvao na molitvu za sve koji su vezani za misije te da skupština bude u bratskom razumijevanju i osluškivanju Duha Božjega. Molitvom i pozdravima župnika domaćina, koji je predstavio prijepodnevi i popodnevni dnevni red, započeo je radni dio.

Nazočnima se obratila s. Ivana Margarín te istaknula dobru suradnju između dviju nacionalnih uprava, ustvrdivši da je to misijsko djelovanje u skladu sa sinodnim putem Crkve, pogotovo u dijelu odgovornosti svakog člana tih dvaju nacionalnih vijeća.

Mons. Luka Tunjić najprije je opisao geostrateške i političke promjene koje se događaju, zatim iznio nekoliko statističkih podataka o ise-

ljenju iz BiH, napuštanju Crkve u zapadnim zemljama i da u nekim zemljama već ima više onih koji se ne izjašnjavaju kao vjernici. Naglasio je da bi Crkva trebala osposobljavati svoje članove za širenje radosne vijesti u ovom digitalnom svijetu, služeći se suvremenim pomagalicama.

Uspješna, ipak!

U nastavku je mons. Tunjić predstavio pastoralno zalaganje prema proslavama i obilježavanjima pojedinih misijskih dana u godini. Također je predstavio i sve misijske akcije i animacijsku djelatnost tijekom godine. Posebno je izdvojio tiskanje knjige o **bl. Paulini Jaricot**, utemeljiteljici Djela za širenje vjere i „Žive krunice“. Riječ je, naime, o kratku životopisu bl. Pauline, njezinu djelovanju i bogatoj duhovnoj baštini. Istaknuo je i pokretanje profila na *Instagramu* PMD-a BiH, uz već postojeću mrežnu stranicu i onu na *Facebooku*. Dodao je da su izrađene i misijske kase koje će biti postavljene u trgovine i druge uslužne djelatnosti.

Glede financijskog dijela, mons. Tunjić je ustvrdio da je 2023. bila uspješnija u svim akcijama i prikupljanjima od 2022., usprkos poteškoćama s kojima se pojedine biskupije susreću i skromnu materijalnom stanju vjernika.

Zatim su uslijedila godišnja izvješća dijecezanskih ravnatelja te su

pastoralna i finansijska izvješća za 2023. jednoglasno usvojena.

Novi planovi

U dijelu kad se govorilo o prijedlozima, planovima i perspektivama rada u tekućoj godini, svi su se složili da treba nastaviti s kvalitetom postojećih projekata i misijskih akcija, ali da je potrebno povećati ponudu suvenira i misijskih predmeta za darove darovateljima misija te osmisliti promotivni materijal

za akciju pomoći školovanja siromašne djece. Nakon radnog dijela članovi Nacionalnog vijeća PMD-a BiH posjetili su crkvu sv. Petra i Pavla u Mostaru i knjižnicu pri franjevačkom samostanu, kroz koju ih je proveo **fra Ante Marić**.

Župnik katedralne župe **Josip Galić** i voditelj katedralnog zbora i župni vikar **Dragan Filipović** bili su domaćini i vodiči sudionicima skupštine u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve, koja ima svoju muče-

ničku povijest, kao i narod tog kraja. Vidjeli su i bogatu zbirku umjetnina u umjetničkoj galeriji pri Ordinarijatu u Mostaru te izložbu akademskog slikara Šime Perića, koja je trenutno postavljena. U utorak 12. ožujka jutarnju svetu misu predvodio je mons. Tunjić. On je na kraju zahvalio svima i pozvao na dodatnu ljubav prema misijskom djelovanju Crkve u duhu utemeljitelja četiriju papinskih misijskih djela.

PMD BiH

Župa Orašje misijski aktivna

Na poziv župnika fra Bone Kovačevića svete mise Treće korizmene nedjelje u Župi bl. Alojzija Stepinca u Orašju predvodio je mons. Luka Tunjić, nacionalni ravnatelj Papinskih misijskih djela Bosne i Hercegovine.

Na početku svetih misa župnik je podsjetio vjernike da je taj dan nedjelja solidarnosti vjernika iz Hrvatske s vjernicima u BiH. U akciji solidarnosti također i vjernici brojnijih i većih župa u BiH prikupljaju sredstva za one malobrojnije i siromašnije. Izrekao je pozdrave svim vjernicima, a posebno mons. Tunjiću, koji je u propovijedima re-

kao da će progovoriti o posebnoj solidarnosti, a to je misijska solidarnost s našim misionarima i njihovim vjernicima. Naglasio je da misionari prvotno naviještaju radosnu vijest, ali se bave i gradnjom vjerskih objekata, škola, ambulanta, bolnica, bunara za vodu i svega što će olakšati život njihovih vjernika. Izrekao je i nekoliko statistika o broju gladnih i umrlih od gladi te koliko se hrane baci ili propadne. Potaknuo je vjernike na molitvu za misionare, ali i na materijalnu pomoć. Objasnio je što je to *Misijska krunica*, kako se može materijalno pomoći prikupljanjem novca u misijske kasice te pozvao na čitanje i primanje mi-

sijskog mjesečnog lista *Radosna vijest*. Ponudio je vjernicima misijske suvenire, predmete i devocionalije, a prilog za to ići će za bolesnu djecu i školovanje djece. Vjernici su rado uzeli ponudeno i dali svoj prilog za misije.

Mons. Tunjić zahvalio je župniku i njegovim župljanima, koji rado podržavaju rad naših misionara različitim misijskim akcijama i projektima. Zajednička fotografija ispred župne crkve pokazuje da Župa Orašje ima mnogo djece i mladih koji surađuju sa župnikom u župnom pastoralu i pomažu mu u organiziranju misijskih akcija.

fra Bono Kovačević

Godišnja skupština Nacionalnog vijeća Papinskih misijskih djela u Hrvatskoj

Od 4. do 6. ožujka u Sisačkoj biskupiji, u Topuskome, održana je godišnja skupština Nacionalnog vijeća Papinskih misijskih djela (PMD) u Hrvatskoj.

Skupštinom je predsjedala nacionalna ravnateljica PMD-a u Hrvatskoj **s. Ivana Margarin**, a sudjelovali su predsjednik Vijeća za misije Hrvatske biskupske konferencije te porečki i pulski biskup **mons. Ivan Štironja**, nacionalni ravnatelj PMD-a u BiH **mons. Luka Tunjić**, kao i biskupijski i nadbiskupijski ravnatelji u Hrvatskoj: **Ivan Kljunić** (Varaždinska biskupija), **Matija Pavlaković** (Zagrebačka nadbiskupija), **Ivan Grinišin** (Križevačka eparhija), **Ivan Faletar** (Sisačka biskupija), **Mirko Vukšić** (Porečka i pulska biskupija), **Perica Matanović** (Požeška biskupija), **Ante Šiško** (Đakovačko-osječka biskupija), **Jerko Vuleta** (Zadarska nadbiskupija), **Tomislav Puljić** (Šibenska biskupija), **Ljubomir Galov** (Hvarska biskupija), **Ivan Novak** (Bjelovarsko-križevačka biskupija).

Domaćin skupštine bio je sisački biskup **mons. Vlado Košić**, u zajedništvu s biskupijskim ravnateljem PMD-a za Sisačku biskupiju **Ivanom Faletarom**.

Skupština je počela 4. ožujka misnim slavljem u kapeli u Termama Topusko, a predvodio ju je mons. Ivan Štironja u zajedništvu s mons.

Lukom Tunjićem, **fra Antom Pervanom** i ostalim okupljenim svećenicima. Okupljeni oko Božjeg stola zahvalili smo za naš godišnji susret i molili za sve naše misionare i misionarke, ali i prijatelje misija.

Nacionalna ravnateljica Papinskih misijskih djela s. Ivana Margarin prigodnim riječima pozdravila je sve prisutne i otvorila rad skupštine. Godišnja skupština uvijek je prigoda za susret i dijeljenje razmišljanja, kao i uvid u proteklu godinu, da bismo razgovarali i razlučili što smo sve učinili, a što još možemo (bolje) učiniti, kako na području duhovnog djelovanja, tako i materijalnoga, a sve s ciljem pomoći misijskomu djelovanju i evangelizaciji svijeta, propovijedajući evanđelje Isusa Krista i promičući dostojanstvo svakog čovjeka.

Mons. Štironja na početku je istaknuo važnost planiranja, jer planskim djelovanjem i misijska svijest može rasti te ćemo, ostvarujući planove koje zacrtamo, i sami osjećati radost kada planirano i ostvarimo. Biskup je izrazio zahvalnost mons. Ivici Petanjku, krčkome biskupu i bivšem predsjedniku Vijeća za misije Hrvatske biskupske konferencije, koji je radio zdušno i s velikim žarom za misije. Rekao je da se raduje nastavku suradnje, kao i godišnjem susretu misionara, koji će se u srpnju ove godine održati upravo u Krčkoj biskupiji.

„Dajmo Isusu koliko god možemo – i malo više nego možemo!“ poruka je našega poznatog misionara o. Ante Gabrića, a to je bio i zaključak mons. Štironje kao poticaj kako djelovati, s naglaskom da ne zaboravimo na molitvu, jer molitva je ključ svega i uvijek ono „još malo više“.

Ravnatelj PMD-a u BiH mons. Luka Tunjić istaknuo je misli sv. Ivana XXIII., pape: „Župa koja zanemaruje misijsku djelatnost zanemaruje najkatoličnije od svih katoličkih djela i najapostolskije od svih apostolskih djela.“ Mons. Tunjić istaknuo je da se od nas uvijek traži malo više i toga bismo trebali biti svjesni, ali to bi nam trebala biti i povlastica, da uopće to možemo i imamo tu mogućnost. Svako dobro koje činimo s puno ljubavi bitno je za cijelu Crkvu, zemaljsku i nebesku.

Ravnateljica s. Ivana Margarin u nastavku je predstavila sve aktivnosti nacionalne uprave prethodne godine i djelovanje misijskog ureda. Svoje godišnje izvještaje o aktivnostima i planovima misijskog pastoralna u biskupijama i nadbiskupijama predstavili su i biskupijski ravnatelji i bila je to odlična prigoda za razmjenu ideja i iskustava. Sve aktivnosti Nacionalnoga misijskog ureda obojane su duhovnim aspektima, da bismo ljude približili Bogu i probudili misijski žar te da po uzoru na Isusa Krista živimo čineći dobro.

Također su predstavljene aktivnosti svakoga pojedinog djela (Djelo za širenje vjere, Djelo sv. djetinjstva, Djelo sv. Petra, Misijska zajednica). Istaknuta je važnost školovanja svećenika i potreba da se oživi Djelo sv. Petra. Dodatno se skrenula pozornost i na vrijednost jedinoga misijskog lista na hrvatskom jeziku – *Radosne vijesti*, koji neprekidno izlazi već 52 godine, kao i važnost poticanja na pretplatu i čuvanje te žive misijske riječi, koja svaki mjesec donosi bogatstvo sadržaja i hrani dušu. Mnogi misionari upravo su čitajući *Radosnu vijest* osjetili misijski žar i poziv za misije. Stoga je iznimna vrijednost i bogatstvo toga misijskog lista za vjernike i bitno je očuvati ga.

Djelo sv. djetinjstva obilježilo je 180 godina postojanja i tijekom godine provodile su se brojne aktivnosti, a ove godine pola stoljeća postojanja obilježava korizmena misijska

akcija *Maslinova grančica – moj dar za misije*. Prikupljena novčana sredstva za maslinove grančice namjenjuju se osobito za potrebe djece u siromašnim i nerazvijenim misijskim zemljama: za katehetsku pouku i za katekizme, za školovanje djece i gradnju škola, za gladnu i bolesnu djecu, za brigu za siročad, za djecu vojnike... Bitna tema i dalje je župni pastoral i osnivanje novih misijskih zajednica te animiranje postojećih, kao i važnost podrške župnika. Misijskomu djelovanju potrebno je dati veću važnost, jer je Crkva po svojoj naravi misionarska. Godišnja skupština uvijek je prigoda za upoznavanje kulturne baštine grada i biskupije gdje se susret održava. Tako su drugog dana susreta, u utorak 5. ožujka, nakon radnog dijela sudionici godišnje skupštine po-

sjetili svetište Majke Naših Stradanja u Gori, a zatim sisačku katedralu u obnovi te Biskupijski ordinarijat, gdje ih je dočekaio domaćin mons. Vlado Košić. Biskup je okupljene upoznao sa stanjem u Sisačkoj biskupiji nakon potresa, a s. Ivana Margarin je u ime svih ravnatelja čestitala biskupu 25. obljetnicu ređenja i zahvalila na podršci radu Papinskih misijskih djela. Kasnije tog dana u crkvi sv. Marije Kraljice Mira u Sisku održano je i svečano misno slavlje, koje je predvodio biskup Vlado Košić u zajedništvu s biskupom Štironjom, domaćim župnikom i ostalim svećenicima. Na početku je sve pozdravio biskup Košić, zahvalivši Papinskim misijskim djelima što su za svoj susret izabrali Sisačku biskupiju. Biskup je ustvrdio i da je na neki način ta biskupija također mi-

sijska, jer ima još mnogo onih kojima treba pristupiti i navijestiti Krista po riječi, ali i po djelotvornoj ljubavi. Na kraju je pozvao na molitvu za misije i misionare te jednih za druge, da bi po križu Kristovu svi bili svjedoci njegova uskrsnuća.

Treći dan skupštine započeo je misnim slavljem, koje je predvodio mons. Ivan Štironja. Potaknuo je sve da budemo svjesniji da svojim primjerom i riječima svjedočimo Božju ljubav. Na to smo i pozvani te ne zaboravimo da su Božji okviri širi od naših, jer Bog nema dimenzija.

Poticaj za djelovanje uvijek su nam riječi sv. Male Terezije, zaštitnice misija, koja je jasno rekla: „Upamti da u Božjim očima ništa nije maleno. Sve što činiš, čini s ljubavlju.“

PMD u RH

U župi Kraljice Svete Krunice u Vodincima 16. ožujka 2024. sedamdesetak članova udruge „Stepinčeva oaza mira“ iz Župe sv. Petra apostola u Zaprešiću, uoči Pete korizmene nedjelje, uprizorilo je događaje posljednjih dana zemaljskog života Isusa Krista.

Scenski prikaz muke Kristove

Scenski prikaz poseban je način približavanja muke Kristove vjernicima, koji osobito u korizmenom vremenu trebaju ponirati u to otajstvo muke da bi mogli doživjeti bezgraničnu Božju ljubav, koja se dala razapeti da bi spasila ljudski rod.

U župnoj crkvi prikazane su scene Isusovih ozdravljenja i Posljednje večere, a ispred crkve scena Judina tajnog razgovora s farizejima te scena Isusa u Getsemanskom vrtu, koja je vjerno prikazala Isusovu patnju zbog ljudi koji su ga odbacili i tugu zbog smrti na križu koja ga čeka. U dvorištu ispred župnog dvora prikazana je scena suđenja pred Kajfom i Poncijem Pilatom, a potom je povorka glumaca i brojnih okupljenih vjernika krenula putem križa do vodinačke Kalvarije na Bedenku, gdje je u potresnoj sceni prikazano pribijanje Isusa na križ, mučenička smrt i polaganje u grob.

Između pojedinih činova svojim su napjevima scenski prikaz pratili članovi mješovitoga i večernjeg zbora župe, na čelu s njihovim voditeljicama sestrom Tadijanom i sestrom Ksenijom.

Taj je duhovni program imao i humanitarni – misijski karakter, kojemu je cilj bio prikupljenim novčanim sredstvima poduprijeti misionarski rad sestre Klementine Banožić u daleku Ekvadoru. Na tu nakanu prikupljen je novčani iznos od 2507,20 eura.

Na završetku programa župnik Ante Šiško zahvalio je članovima udruge na vjernu scenskom prikazu muke Kristove, okupljenim vjernicima na dostojanstvenu praćenju programa, Općini Vodinci na suradnji u organizaciji te svima koji su na bilo koji način pridonijeli ostvarenju tog događaja.

Tekst: Gordana Savić
Fotografije: Ljudevit Gačić

INDIJA
– o. Ante Gabrić

Budimo vjerni Isusu

Predrage u Isusu kandidatice, Jele, i Jelice, Janje i Ruškice ili K-ruškice!

Baš kao naručeno stiže vaše pismo na moj – rođendan, 28. veljače. Još samo 45 godina, pa će i mršavi Ante slaviti stotu godišnjicu. A dotle – tko živ, tko zdrav!

Vrućina pritiska. Jučer na suncu bilo je i preko 120 stupnjeva F, a po noći komarci tako krasne simfonije zuje i „injekcije“ daju, a noge kao da gore. Ne znam da li su i s Mjeseca pred Amerikancima utekli i amo se u Morapai doselili... Poslat ću vam nekoliko legija u Zagreb!

Sretan vam i veseo Uskrs! Obilje blagoslova od Kalvarijskog Spasitelja, ljubav prema križu i žrtvi! To vam najviše želim. To će nas držati blizu njega. Sigurni smo na tom križu. Mnogi jadnici i jadtice silaze s križa, s Kalvarije. Mi se ne dajmo! Ne iznevjerimo mu se, ne iznevjerimo se Crkvi Božjoj, puku Božjem, koji gledaju na naše žrtve, na naš sveti život! Oni preko nas očekuju Božju milost, mir i sreću. I mi toliko toga možemo dati. Kako je strašno i pomisliti da se netko može iznevjeriti tako svetom pozivu.

Tako mi je drago bilo čuti da se toliko zimate za misije, da se mo-

lite za nas, da skupljate marke, prikazujete male – a sigurno i velike! – žrtvice. Krasno je to. Samo junački naprijed!

Još jednom iskrena hvala za pismo, molitve i žrtve. I još jednom sretan Uskrs i vama i vašim dobrim poglavarima i svim sestrama!

Odani vam u Božanskom Srcu

o. Gabrić

(Pisano kandidaticama časnih sestara Naše Gospe, Zagreb, Primorska ul.; Morapai, 18. ožujka 1970.)

Pređragi u Isusu prijatelji! Prije nego me komarci sasvim izgrizu – pa da bi barem imali što gristi! – i prije nego se rastopim u ovoj sparini, jer danas je preko 40 stupnjeva u hladu, evo pišem nekoliko redaka. Nedavno smo imali oblačenje i prve zavjete u novicijatu urođeničkih sestara svete Ane. One jako lijepo rade i mnogo pomažu nama misionarima i ovdje u Morapaju i po selima naše goleme župe. Molite se da ta družba dobije što više dobrih zvanja! Sada grade novu novicijatsku zgradu sjeverno od Calcutte.

Nema za mene odmora. Eto, već sutra ponovo polazim u podružna sela. Ta putovanja veoma izmore, no donose i puno sreće. Užitek je za svećenika da može dijeliti blagoslov, da može tješiti bolesnike i pomagati bijednike.

Jučer nam je umro mali Patrik, a prekjučer Melina, majka osmero djece. Dvije njezine kćeri nalaze se u Školi svete Marije u Calcutti. To je, uistinu, jedna veoma dobra obitelj.

Ublažujem bijedu

Dok pozdravljam prijatelja misija u Dubrovniku, sjećam se onih sretnih dana što sam ih proveo u Dubrovniku, kad sam prije nekoliko mjeseci bio u pohodu domovini. Sve skupa je bilo tako kratko, no ono silno oduševljenje i velikodušnost vjernika za misije ostavili su na mene neizbrisiv utisak. Čitao sam u Glasu Koncila kako je bila veličanstvena proslava svetog Vlahe ove godine.

Da nemam „vitku liniju“, ne bih već mogao nastaviti započeta pisma. U nedjelju 19. travnja pošao sam na obilazak sela, a danas u utorak 21. travnja sam se vratio i nastavljam gdje sam stao s pisanjem.

I danas je temperatura oko 40 stupnjeva u hladu. Da je blizu Nere-tva, neretvanska žaba ravno bi skočila u vodu. Ove godine su kod nas i kanali suhi i raspucani, rižina polja vape za kapljicom vode. U selima ima dosta bolesti, pa sam jutros obilazio kolibe dijeleći blagoslov.

Francisova majka dala je čitati zavjetnu misu za svoga sina. Iza mise mi je pripravila i šalicu čaja i k tome dodala jedno jaje. Koliba joj je malena, ali čista i uredna. Nakupila je mnogo svetih sličica, pa ih je nanižala po zidu. Među slikama ugledao

sam i svetog Antu, slava mu i dika! Starica Dasi jedva se dovukla do kapelice. Svakako je željela biti kod svete mise i primiti svetu pričest.

Naša vrijedna kongreganistica Marta teže je bolesna, pa smo pjevajući i moleći kroz selo odnijeli joj svetu pričest. Bilo je sve onako po obiteljsku. Mislim da je Isus bio zadovoljan, a i mi smo bili sretni.

Uz brigu za župu i škole vodim brigu i za prehranu dječice u kojih 145 škola, a hranimo već oko 20 600 trbuščića. Od prošlog pisma dosada porasli smo eto za tri škole i za oko 100 nove djece.

Kako je lijep svećenički život! Kad bi to što bolje shvatili svi oni mladići koji se pripremaju za svećenički stalež! Mnoge od njih susreo sam pune ideala kad sam obilazio sjemeništa u domovini. Put do oltara je dug, strm i hrapav i vodi ravno na – Kalvariju. I baš zbog toga je tako krasan i vječno privlačiv. Nije ni čudo da ga tolika idealna mlada srca slijede. Koja li sreća, koja li čast, da smo i mi izabrani! Molite se da na tom putu ostanemo vjerni do smrti...

(Iz pisama raznim osobama u domovini; Morapai, 18. – 22. travnja 1970.)

„La Verna“ – dostojanstven život do kraja

Ono što danas radimo započeli smo još 2009. godine u okviru Franjevačkog svjetovnog reda, Mjesno bratstvo Kaptol u Zagrebu. U ožujku 2017. osnovali smo udrugu **Volonteri u palijativnoj skrbi „La Verna“**. Većina naših članova zavjetovani su franjevci trećoredci, pa odatle i naše ime. La Verna je planina u Italiji gdje se 1224. g. sv. Franjo, vidno narušena zdravlja i potpuno slijep, povukao kako bi u skrovitosti i tišini molio i postio. La Verna je franjevačka Golgota, mjesto gdje je sv. Franjo o blagdanu Uzvišenja Sv. Križa primio Kristove rane - stigme. Rane su mjesto boli i patnje, ali i susreta s Gospodinom. Tom simbolikom povezani smo sa svim palijativnim bolesnicima.

Palijativna skrb pristup je koji poboljšava kvalitetu života bolesnika i njihovih obitelji suočenih, s problemima uslijed smrtonosne bolesti, sprječavanjem i ublažavanjem patnje pomoću rane identifikacije i besprijeekorne prosudbe te liječenja boli i drugih problema – fizičkih, psihosocijalnih i duhovnih. Obuhvaća pacijenta, obitelj i zajednicu. Afirmira život, a smrt smatra sastavnim dijelom života, koji dolazi na kraju; ona smrt ne ubrzava niti je odgađa. Nastoji očuvati najbolju moguću kvalitetu života sve do smrti.

U pristupu i ophođenju s korisnicima, volonteri „La Verne“ nastoje slijediti Krista i evanđeoske vrijednosti. Naša vizija je: *Da niti jedan čovjek ne umre osamljen već u ozračju ljubavi, mira i pažnje*, a misija: *Nudeći svoju prisutnost pružamo pomoć i suosjećanje osobama koje boluju od teških i neizlječivih bolesti i njihovim obiteljima, olakšavajući tako njihovu patnju.*

Podršku teškim, neizlječivim i umirućim bolesnicima te njihovim obiteljima pružamo potpuno besplatno kako bi svi kojima dodemo mogli ostvariti pravo na dostojanstven život do kraja u ozračju ljubavi i pažnje. Bolest, pogotovo neizlječiva i smrtna, rana je za svakog čovjeka, ali i za cijelu obitelj, bližnje, prijatelje. Unosi nemir u svakoga od nas i potrebna nam je podrška, pažnja,

ljubav, barem topla riječ. Biti prihvaćen kao osoba, a ne samo kao broj sa šifrom dijagnoze, imati pored sebe nekoga tko će poslušati, pomoći, utješiti ili samo biti u blizini u šutnji nužno je svakoj umirućoj osobi.

Jezgru „La Verne“ čini **volonterski tim**, pa naši volonteri provode vrijeme s umirućima i pomažu članovima njihove obitelji tako što povremeno umjesto njih odlaze u trgovinu, u ljekarnu, pomažu s dokumentacijom i sl. **Svaki tjedan volonteri „La Verne“ posjećuju 40 osoba koji trebaju palijativnu skrb.**

Udruga potiče duhovni rast i formaciju volontera povremenim **duhovnim obnovama te redovitim supervizijskim susretima** dva puta mjesečno, koji uvijek počinju i završavaju molitvom. Svake godine održavamo edukaciju za volontere u trajanju od 20 sati i u suradnji s Hrvatskim katoličkim sveučilištem. Volonteri se trajno usavršavaju i imaju podršku stručnog koordinatora volontera.

U proteklih 15 godina udruga je pružila pomoć **1125 korisnika, angažirano je i educirano preko 100 volontera koji su poklonili 31493 sati svojeg života palijativnoj skrbi.**

U **savjetovalištu** „La Verne“ pružamo savjetodavnu, emocionalnu i psihosocijalnu podršku bolesnicima i članovima njihovih obitelji u nošenju s teškoćama bolesti i skrbi o bolesniku. Telefonsko savjetovanje i podršku pružaju dvije zaposlenice udruge, od kojih je jedna i koordinatorica volontera, a na raspolaganju je i dipl. socijalna radnica i psihoterapeut. Kroz individualni savjetodavni rad kao i grupe podrške pružamo pomoć: oko najčešćih teškoća i nedoumica kada osoba ili netko njoj blizak dobije najtežu dijagnozu i prognozu, kako razgovarati s bližnjima o teškim temama, kako skrbiti, kako planirati skrb i nositi se s teškoćama bolesti i nadolazećim gubitkom, što kada stvari ne idu po planu, kako pomoći ranjivim članovima unutar vlastite obitelji...

Dio palijativne skrbi je i **pružanje podrške u žalovanju**. Često nakon smrti voljene osobe ostanu neke nedoumice poput: Jesam li mogao više učiniti? Jesam li napravio sve kako treba? Kako dalje nastaviti? Što s tugom i boli koju osjećam? Nekad se ti osjećaji javljaju i dulje vrijeme nakon smrti voljene osobe. Zato u „La Verne“ imamo službu za podršku u žalovanju. U individualnome i grupnom radu pomažemo prebroditi teške događaje i emocije

Imamo **posudionicu ortopedskih pomagala**, u kojoj osobe u potrebi za palijativnom skrbi mogu posuditi pomagala poput bolesničkih kreveta, toaletnih stolica i drugoga. Posudionicu vode volonteri.

Svim tim uslugama, koje su **potpuno besplatne**, u udruzi „La Verna“ želimo pridonijeti dostupnosti palijativne skrbi konkretnom pomoći, očuvati istinsko dostojanstvo ljudske osobe, stavljajući u središte oboljeloga i njegovu obitelj i na taj način ukazati na svetost života od njegova začeća do prirodne smrti. Zato je naše geslo: **„Dostojanstven život do kraja“**.

Obzirom da se financiramo isključivo donacijama, razvili smo prepoznatljivu javnu akciju **Začin ljubavi**, koju provodimo kontinuirano tijekom cijele godine, a kako bi skupili donacije i tako omogućili sve naše aktivnosti.

Ove godine 11. svibnja obilježavamo **prvi Nacionalni dan palijativne skrbi**. Pozivamo sve da postanete produžena ruka „La Verne“ kao volonter ili donator i time učinite razliku za živote ljudi u trenucima kad im je to najpotrebnije.

La Verna tim

Saznajte više: www.laverna.hr
Kontakt: 01-5588917; 091-4889998;
info@laverna.hr

Ured: Kvaternikov trg 9, Zagreb; radnim danom od 8 do 16 sati

ZA MISIJE I MISIONARE:

Ankica Boban 180 KM * Hrvoje Lovrić 20 KM * Petar Ivezic 50 KM * Marija Krešić

100 KM * N. N. 300 KM * N. N., Prnjavor 100 EUR * Anto Jurić (Franje) 30 KM * Vlač. Vinko Radić 1.000 EUR * Zrinka Drmić 50 KM * Iva Medvešek 50 EUR * Puntijar Ivan 30 EUR * Grandis d.o.o. 250 EUR * Benediktinski samostan sv. Nikole, Trogir 100 EUR * Butko Alojzije 50 EUR * Ceranka Trgovački Obrt 10 EUR * Samostan Benediktinki sv. Andrije, Rab 15 EUR * ROSARIO MEDITERRANEAN AROMATHERAPY, Stari Grad 46,45 EUR * Termoproces d.o.o. 40 EUR * Pirovac Profi Mix d.o.o. 50 EUR * Tekstil Mini d.o.o. 40 EUR * Dentalni Laboratorij Ivana Bjelić 15 EUR * Župa Presvetog Trojstva, Krapinske Toplice 150 EUR * Bistrić Milenko 250 EUR * Sanja Čudina 200 EUR * Radošević Gordana 7,5 EUR

ZA GLADNE, BOLESNE, GUBAVE I NAJPOTREBITIJE:

Fatima Vincetić 1.950 KM * Anđa i Ivan Vrdoljak 50 KM * Ivanka Čavar 50 KM * Dolores Ivezic 46,45 EUR * Ana Raos 10 EUR * Tomislav Skroza 30 EUR * Marica Vrtarić 6,64 EUR * Stjepan Šošarić 150 EUR * Ljubo Radić 30 EUR * Ninoslav Janković 40 EUR * Dušanka Tadić 20 EUR * Radošević Gordana 7,5 EUR * Sandro Jakopčević 50 EUR * Darko Topalović 100 EUR * Josip Kordić 20 EUR * Stjepan Harča 10 EUR * Željka Vodopija 26,54 EUR * Antal i Kornelija Balog 4 EUR * Melita Ligorio 20 EUR * Dubravko Dujmić 20 EUR * Ana Mrgan 15 EUR * Čizmić Stipe 10 EUR * Marija Čulo 50 EUR * Veronika Radić 50 EUR * Magdalena Repar 50 EUR * Damir Šeremet 50 EUR

SV. DJETINJSTVO – ZA DJECU U MISIJAMA – MISIJSKE KUTIJICE:

Obitelj Lasić 102,85 KM * Mršić Tomislav 50 EUR

DJELO SV. PETRA – ZA ŠKOLOVANJE SVEĆENIKA U MISIJAMA:

Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska biskupija 3.050 KM + 610 EUR * Ivana Čilić 20 KM * Benedikt Pehar 100 KM * Nikola Crnković 140 EUR * Dušanka Tadić 20 EUR * Stjepan Harča 23 EUR * Tomislav Bilić 19,91 EUR * Melita Ligorio 20 EUR * Janko Krznarević 132,72 EUR

ZA GLADNU I BOLESNU DJECU:

Irena Šimić 30 KM * N. N., župa Prnjavor 70 KM * Nada Rupčić 50 KM * Jozo Hrkač 50 KM * Zdenko Azinović 100

KM * Mira Glasnović 15 EUR * Horvat Želiko 44 EUR * Eškinja Zorka 5 EUR * Vedran Slapničar 4,65 EUR * Nikola Crnković 2000 EUR * Zubčić Zoja 13,27 EUR * Marin Knežević 20 EUR * Marija Vukasović 30 EUR * Anica Brusić Risika 100 EUR * Biljana Gorša Ulbrih 6,64 EUR * Diana Bagarić 6,64 EUR * Danijela Horvatek Tomić 26,54 EUR * Zrinka Pulić 50 EUR * Zoja Zubčić 20 EUR * Mario Grden 10 EUR * Petanjak Pero 15 EUR * Mikulić Mladen 50 EUR * Bernard Đurić 50 EUR * Hečimović Vesna 20 EUR * Radić Smiljka 10 EUR * Ružica Kučan 100 EUR * Zlatko Kراسić 10 EUR * Kristina Zlatić 10 EUR * Rafael Dropulić 15 EUR * Marija Bobinac 15 EUR * Milena Obrovac 20 EUR * Marijana Rukavina 15 EUR * Marija Nikolić 15 EUR * Marcelić Josip 20 EUR * Marija Cerčić 150 EUR * Lidija Legović 10 EUR * Ante Čurić 20 EUR * Milica Bunić 13,27 EUR * Igor Končurat 15 EUR * Ivo Komljenović 15 EUR * Melita Ligorio 20 EUR * Milica Krpan 70 EUR * Blagoje Kordić 20 EUR * Marko Burić 30 EUR * Čirko Petar 13,27 EUR * Marica Kosović 20 EUR * Nadija Mesarić 10 EUR * Fra Lukica Vojković 950 EUR * Vesna Liberšnjak 10 EUR * Grgić Stipo 10 EUR

ZA ŠKOLOVANJE DJECE U MISIJAMA:

Ana Dominković 600 EUR * Ana Rubčić 250 EUR * Ivanka Doko 25 KM * Komping d.o.o., Vitez 50 KM * Anđa Mihajljević 100 KM * Ankica Nenadić 20 EUR + 20 EUR * Tomislav Skroza 30 EUR * Juliana Štrbić 100 EUR * Dario Maradin 13,27 EUR * Marčinković Zoran 30 EUR * Zrinka Čale 30 EUR * Ljubo Radić 30 EUR * Antonieta Težak 15 EUR * J. Zrno 3,98 EUR * Zrinka Dragić 20 EUR * Nada Dujmović Sičaja 50 EUR * Mihael Popinjač 15 EUR * Josip Župan 10 EUR * Deželjin Božica 15 EUR * Jularić Galić Ana 10 EUR * Marijana Mioč Đuranović 100 EUR * Marko Perčin 200 EUR * Sonja Kotarac Fofonjka 20 EUR * Danica Humek 5,3 EUR * Stjepan Vuzem 30 EUR * Stevo Horvat 14 EUR * Marija Galić 10 EUR * Anđa Mrvelj 13,27 EUR * Ruža Turk 6,64 EUR * Vesna Erdec 9,95 EUR * Melita Ligorio 20 EUR * Danica Kristić 13,27 EUR * Anđa Svoboda 6,64 EUR * Vuković Nada 6,64 EUR * Ivanka Boras 30 EUR

ZA BUNARE U MISIJSKIM ZEMLJAMA:

Tomislav Skroza 30 EUR * Marčinković Zoran 30 EUR * Petanjak Pero 10 EUR * Darko Topalović 100 EUR * Dragan Matijević 30 EUR * Iva Barišić 50 EUR

ZA MISIJE I GLADNE U TANZANIJU:

Borislava Kamšigovska-Šarić 5 KM * Ivan Šarić 10 KM * Iva Ilić 50 EUR * Snježana Mikec 13,5 EUR * Andreja Strelec Dučak 15 EUR * Anka Sanjković 5 EUR * Ana

Mihoci 15 EUR * Željka Miletić 40 EUR * Mila Purišić 3,98 EUR * Dijana Solenički 20 EUR * Pamela Banovac 6,64 EUR * Veronika Škegro 6,64 EUR * Ivo Hrga 6,64 EUR * Anita Mikec 13,27 EUR * Marijana Vilić Ivanković 6,64 EUR * Martina Oravec 15,93 EUR * Tihana Martinović 2,65 EUR * Zrinka Kelava 6,64 EUR * Josip Spajić 6,64 EUR * A. Rimac 13,27 EUR * Damjanović Eva 13,27 EUR * Franjo Tomić 100 EUR * Robert Skejčić 20 EUR * Mario Katić 10 EUR * Stjepan Dunder 20 EUR * Jelkica Štironja 15 EUR * Valentina Jurišić 20 EUR

ZA MISIJE I GLADNE NA HAITIJU:

Marijana Trupina 300 KM * Božo Lovrić 10 KM * Nikola Slišković 100 KM * N. N. svećenik Vrhbosanske nadbiskupije 500 KM * Nikolina Petrović 5 KM * Katarina Ingula 500 EUR

ZA MISIJE I GLADNE U EKVADORU:

Biljana Mandić 50 KM * Franjevački svjetovni red Široki Brijeg 853 EUR * Čurić Lucija 30 EUR + 30 EUR

ZA MISIJE I GLADNE U KENIJI:

Vikica Gašpar-Radak 20 KM

ZA MISIJE I GLADNE U PERUU:

Violeta Ljubić 20 KM

ZA MISIJE I GLADNE NA MADAGASKARU:

Krešimir Braovac 10 EUR * Jelkica Štironja 15 EUR

ZA MISIJE I GLADNE U BENINU:

Davorica Šimanović 20 EUR * Matija Knežević 20 EUR * Slavica Bilandžić 13,27 EUR * Dubravka Pavišić Strache 20 EUR + 10 EUR * Iva Miličević 30 EUR * Stjepan Digula 20 EUR * Apriori d.o.o. 100 EUR * Marija Donadić 10 EUR * Marija Horvat 8 EUR

ZA MISIJE I GLADNE U BURUNDIJU:

Nada Hrga 39,82 EUR

ZA MISIJE I GLADNE U KAMERUNU:

Ivanka Vidović 100 KM * Agneza Kovarić 80 EUR * Antonija-Lovrena Žuvela 50 EUR * Franjo Trojnar 15 EUR

ZA MISIJE I GLADNE U BOLIVIJU:

Mira Krajina 500 KM * Biserica Lozančić 50 KM * Ivana Juroš 30 KM * Ratka Gavran 30 KM * N. N., Žepče 50 KM * Milijana Glavinić 100 KM * Anica Gavran 30 KM * Slavica Barunčić 50 KM * Zorka Ivandić 100 KM * Matija Knežević 20 EUR

ZA MISIJE I GLADNE U UGANDI:

Župa Glavosjeka sv. Ivana Krstitelja, Odžak 530 KM * Vlč. Sandro Jurešić 150 EUR * Vlč. Mato Majić 150 EUR * Vlč. Pavo Brajinović 450 EUR * Vlč. Ilija Orkić 600 EUR * Saša Čalušić 150 EUR * Hermann i Elizabetka Reithofer 150 EUR * Jozo i Mara Pudić 150 EUR * Lucija Obrubić 150 EUR * Marica Hrnkaš 150 EUR * Anica Leovac 150 EUR * Ruža Antunović 150 EUR * Ilija i Ljubica Rajkovačić 150 EUR * Nada i Goran Bačić 150 EUR * Šimo Grgić 150 EUR * Filip Matanović 150 EUR * Marija Kajić 150 EUR * Kata Jurendić 150 EUR * Iva Ivanković 150 EUR * Martin Mislav Andačić 150 EUR * Ana Snježana Andačić 120 EUR * Igor Barbarić 150 EUR * Veronika Berbić 150 EUR * Anđa Božić 100 EUR * Marica Čubel 150 EUR * Mara i Miroslav Dujaković 150 EUR * Dragutin Ivanković 150 EUR * Lucija Kopačević 120 EUR * Anto i Marina Kovačević 150 EUR * Ivan i Antonija Mikulić 150 EUR * Marko Matanović 120 EUR * Matija Matanović 120 EUR * Mira Mišković 150 EUR * Marijan i Mara Orkić 150 EUR * Marko i Marica Rajkovačić 150 EUR * Marija Rajkovačić 150 EUR * Ljiljana Stanić 150 EUR * Blaž Terzić 150 EUR * Mato i Ljibica Zec 130 EUR * Marinko Bikić 300 EUR * Safet i Marinka Bikić 100 EUR * Bojan i Dragica Bikić 100 EUR * Dejan Bikić

100 EUR * Andrea Bikić 100 EUR * Željko Kaurinović 100 EUR * Kaja i Anto Kunkić 120 EUR * Marica Tabak 100 KM * Magdalena Dodik 100 EUR * Mirjana Babić 50 KM * Darija Burić 50 KM * Mihaela 50 KM * Vladimir i Gabrijela 30 KM * Ivo Jelić 30 EUR * Branko-Ivan Pervan 1500 EUR * Šipek Goran 10 EUR + 20 EUR * Maja Marija Prelec 5 EUR * Štefica Palošika 26 EUR * Župa Uznesenja Marijina, Jelsa 1500 EUR

ZA MISIJE I GLADNE NA SALOMONSKIM OTOCIMA:

Župa Sv. Josipa, Vinjani Hercegovački 4.000 KM * Biljana Mandić 50 KM * Nikola Tomašević 150 EUR * Božo Lončar 20 EUR

ZA MISIJE I GLADNE U DR KONGU:

Janja Rimac 100 KM * Ivka Rimac 100 KM * Zdenka Mamuza 100 KM * N. N., Banja Luka 100 KM * Marija Luburić 30 KM * Specijalistička ginekološka ordinacija dr. Biljana Tabak 13,28 EUR * Srećko Botrić 30 EUR * Jure Bajan 100 EUR * Marija Daniela Krnic 135 EUR * D. Delić 31,85 EUR * Stane Radulović 7 EUR * Mladen Crneković 15 EUR * Marija Vuković 20 EUR * Lidija Petrač 9,29 EUR * Marija Barić 2 EUR * Dario Časar 30 EUR * Nikola Horvat 13,27 EUR

ZA MISIJE I GLADNE U ZAMBII:

Marija Bartošek 60 EUR *

ZA MISIJE I GLADNE U BRAZILU:

Jasna Stojkić 30 KM

ZA MISIJE I GLADNE U RUANDI:

Stana Ljubić 50 KM * Ivan Prskalo 20 KM * Katarina Vajdoher 40 EUR * Marija Bartošek 60 EUR * Katarina Vajdoher 20 EUR * Matija Knežević 100 EUR * Jurica Benzon 110 EUR * Srećko Botrić 30 EUR * Krešimir Braovac 10 EUR * Ružica Hrkać 25 EUR * Igor Pivac 1500 EUR * Marija Barić 2 EUR

ZA SVETE MISE U MISIJAMA:

Lada Grubišić 350 EUR * Milan Komljenović 7 EUR + 7 EUR + 7 EUR * Auto-prijevoznik, vl. Goran Čuljak 100 EUR

ZA AKCIJU MIVA – MISIJSKA VOZILA:

Hrvoje Matković 10 EUR * Tamara Šurina 10 EUR * Luca Radman 2,65 EUR * Iva Vukas 4 EUR * Natko Blagojević 13,27 EUR * A. Harča 2,65 EUR * Domagoj Vučak 6,64 EUR * Blažić Damir 25 EUR

ZA POŠTANSKE MARKICE I TELEFONSKE KARTICE:

Sisačka biskupija * N.N. * Naralija Grubar

MISIJSKA KRIŽALJKA – TRAVANJ 2024.

Radosna vijest	Držanje tijela	Povrjede tijela	Vrsta plina	Govornik u starom Rimu	Mjera za papir	Rastavni veznik	Uran	Namjeravati	Ubijati životinju	Radij	Igra		Vrsta minerala
Prigodna čestitka												Gram Na (njem.)	
Azijski narod (množ.)							Bivši spiker na TV-u Sprava						
Žensko ime						Sveta (tur.) Tada				Gospina majka Banka u BiH			
Dan Isusove muke i smrti												Fluor Lopovi	
			Tona		Nacrtati Gorostas								
				Žensko ime Cezij					Austrija Ivan Jurić		Konj Prvak		
			Kričati							Na (eng.) Kisik			Površina
			Isusov poočim										

Rješenja iz prošlog broja: MOLITVE POKORE I POSTA, SRETAN USKRS.

ZAHVALA

Za sudjelovanje u akciji *Maslinova grančica – moj dar za misije*

Kad je Noa iz korablje pustio golubicu i ona se vratila s komadićem maslinove grančice, to je bio znak da je njihovim mukama došao kraj i da je spas blizu. Maslina je tako simbol Božje providnosti, nade i snage. Akcija *Maslinova grančica – moj dar za misije* pokazatelj je iskrene vjere u Boga i našega kršćanskog zajedništva, a sudjelovanjem u akciji pokazali ste odlučnost da slušate Učitelja, koji je rekao: „Što god učinite jednom od ove moje najmanje braće, meni učinite!“ (Mk 25, 45)

Dobri Bog darovao nam je masline i potrebno ih je orezivati svake godine ako želimo da dobro rode i da u plodovima ima dosta ulja. Period rezidbe je u korizmenom vremenu, tako da, umjesto da se grančice bace i propadnu, u ovoj akciji dobivaju novu vrijednost i smisao. U skupljanju, pakiranju i slanju grančica dolazi do izražaja važnost da svatko može misijski djelovati i biti podrška misionarima, koji su svojim služenjem u dalekim zemljama objedinili molitve, žrtve i odricanja vjerničkih sredina koje su ih ispratili u misije. Više od samoga financijskog rezultata akcija izgrađuje misijsku svijest vjernika i ljubav prema misionarima i onima koji će „na njihovu riječ“ povjerovati u Krista.

Hvala svima koji su se odazvali pozivu i uključili u ovu akciju, jer prikupljena novčana sredstva za maslinove grančice namijenjena su za potrebe djece u misijskim zemljama. Nažalost, mnoga djeca žive bez osnovnih uvjeta za život, prisiljavana na teški fizički rad, izložena kriminalu ili prisiljena sudjelovati u ratnim operacijama (osobito u afričkim zemljama) te im je onemogućeno obrazovanje, ali i osnovna zdravstvena skrb.

Blagoslov je činiti dobro i pomoći onima koji su u potrebi da bi im se olakšala svakodnevnica i vratila radost u bolje sutra. Još jednom hvala na vašem povjerenju, dobroti koju ste iskazali i što ste nositelji mira i ljubavi!

Bog vas blagoslovio!

